

การวิจัยเชิงทดลอง

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์*

การวิจัยเชิงทดลอง คือ การวิจัยที่ใช้ตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ซึ่งจะถูกเรียกว่า ตัวแปรทดลอง และตัวแปรทดลองนี้จะถูกจัดกระทำอย่างรอบคอบโดยผู้วิจัย เพื่อศึกษาผลที่ได้จากตัวแปรทดลอง

ความพิเศษของการวิจัยเชิงทดลอง

ในบรรดาประเภทของการวิจัยทั้งหมด การวิจัยเชิงทดลองเป็นการวิจัยที่มีความสำคัญมาก คือ เป็นการวิจัยประเภทเดียวที่พยายามศึกษาผลกระทบของตัวแปรและเป็นประเภทเดียวที่มีการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลในการศึกษาทดลอง ผู้วิจัยจะมองเห็นผลของตัวแปรอิสระเพียงตัวแปรเดียวที่ส่งผลต่อตัวแปรตามเพียง 1 ตัวหรือมากกว่า ตัวแปรอิสระในการวิจัยเชิงทดลองจะต้องพาดพิงถึงบ่อย ๆ ในฐานะที่เป็นตัวแปรทดลอง (Experimental variable) หรือตัวแปรจัดกระทำ (Treatment variable) สำหรับตัวแปรตามนั้นเรียกว่า ตัวแปรเกณฑ์ (Criterion variable) หรือตัวแปรผลลัพธ์ (Outcome variable) จะนำเสนอผล (results) หรือผลลัพธ์ (Outcomes) ที่ได้จากการศึกษา

การวิจัยเชิงทดลองมีลักษณะที่แยกออกจากการวิจัยประเภทอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง นั่นคือ ผู้วิจัยจะต้องจัดกระทำกับตัวแปรอิสระ โดยจะใช้เป็นตัวแปรจัดกระทำ (เพื่อศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา) โดยจะต้องนำมาประยุกต์ใช้และอ้างอิงผลไปยังประชากร ตัวแปรอิสระจะต้องถูกจัดกระทำบ่อย ๆ ในการวิจัยทางการศึกษา รวมไปถึงวิธีสอน, สื่อการเรียนการสอน, การให้รางวัลแก่นักศึกษา ตลอดจนชนิดของคำถามที่ถูกถามโดยครู ตัวแปรตามจะศึกษาบ่อย ๆ ในเรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความสนใจในวิชาที่เรียน, ความเอาใจใส่ในการเรียน ตลอดจนเจตคติต่อโรงเรียน

หลังจากดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างภายในระยะเวลาที่เหมาะสมแล้ว ผู้วิจัยจะสังเกตหรือวัดกลุ่มที่ได้รับตัวแปรทดลองที่แตกต่างกัน โดยจะพิจารณาความแตกต่างของทั้ง 2 กลุ่ม หรือจะพูดอีกอย่างหนึ่งคือ ผู้วิจัยต้องการเห็นความแตกต่างของตัวแปรทดลอง โดยคะแนนเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่มหลังการทดลองควรจะมีค่าแตกต่างกัน ถ้าหากไม่มีความแตกต่างกันแล้ว ผู้วิจัยก็จะยุติการทดลอง

การวิจัยเชิงทดลองไม่เหมือนกับ การวิจัยเชิงความสัมพันธ์ การศึกษาความสัมพันธ์อาจจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระดับทางสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่จะไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของระดับสถานภาพทางสังคมที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อนึ่งการวิจัยเชิงทดลองสามารถตรวจสอบได้ สำหรับตัวอย่างจริง ๆ ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ได้จากการวิจัยจริง ๆ โดยนักวิจัยทางการศึกษา มีดังนี้

* กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) <http://www.watpon.com>

- สื่อการสอนที่ต่างกันกับเจตคติต่อวิชาที่เรียน
- วิธีสอนที่แตกต่างกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- เงื่อนไขในการสอบกับความวิตกกังวลในการสอบ

ฯลฯ

คุณลักษณะที่จำเป็นของการวิจัยเชิงทดลอง

คำว่า “การทดลอง” (experiment) มีชื่อเสียงและมีประวัติความเป็นมาอันยาวนานในการวิจัย มันเป็นวิธีการที่มีพลังมากในการสืบสวนหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีอยู่ มันมีรากฐานที่ต้องย้อนหลังกลับไปยาวนานในประวัติศาสตร์ นั่นคือในอดีตกาลมนุษย์ได้ทดลองค้นหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ไฟ เขาจึงจินตนาการคิดถึงวิธีการต่าง ๆ และพยายามสืบสาวหาวิธีการโดยเอาหินมาถูกันให้เกิดประกายไฟ หรือเอาไม้มาป่นบนใบไม้แห้งให้เกิดการเผาไหม้ การประสบความสำเร็จในกรณีนี้เป็นศาสตร์ที่ทันสมัยตลอดกาล แม้ว่ากระบวนการทดลองในสมัยโบราณจะยังไม่สมบูรณ์ก็ตาม

ความคิดเบื้องต้นภายใต้การวิจัยเชิงทดลองทั้งหมดมีความคล้ายกันในเรื่องของการพยายามจัดกระทำและการสังเกตผลที่เกิดขึ้น รูปแบบของการทดลองเกิดจากเงื่อนไขพื้นฐาน 2 ประการคือ 1) จะต้องมียุทธวิธีที่น้อยที่สุด 2) วิธีการทดลองที่นำมาเปรียบเทียบผลกระทบท่อตัวแปรตาม 2) ตัวแปรอิสระจะถูกจัดกระทำโดยตรงโดยผู้วิจัย และถูกวางแผนโดยรอบคอบในการจัดกระทำเพื่อการศึกษาและสังเกตผลลัพธ์ที่ได้

คุณลักษณะของการวิจัยเชิงทดลองจะกล่าวในรายละเอียดดังนี้

1. การเปรียบเทียบของกลุ่มตัวอย่าง

โดยปกติแล้วในการทดลองจะพาดพิงถึงกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แม้ว่าในทางปฏิบัติแล้วเราอาจจะดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียวหรือบางครั้งอาจจะมากกว่า 1 กลุ่ม (โดยเตรียมตัวแปรทดลองทั้งหมดให้กลุ่มตัวอย่าง) กลุ่มทดลองจะได้รับตัวแปรทดลองขณะที่กลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับตัวแปรทดลอง (หรือกลุ่มเปรียบเทียบ : Comparison group) หรือได้รับตัวแปรทดลองที่แตกต่างกันไป กลุ่มควบคุมหรือกลุ่มเปรียบเทียบมีความสำคัญมากในการวิจัยเชิงทดลอง ใช้สำหรับเปรียบเทียบผลการทดลองกับกลุ่มทดลอง

โดยความเป็นมาของการวิจัยเชิงทดลองแล้ว กลุ่มควบคุมแท้ ๆ จะไม่ได้รับตัวแปรทดลองอะไรเลย เป็นไปได้ในการวิจัยทางการแพทย์ หรือการวิจัยทางจิตวิทยา แต่หายากนักในการวิจัยทางการศึกษา กลุ่มควบคุมมักจะจะต้องได้รับตัวแปรทดลองที่แตกต่างกันไปจากกลุ่มทดลองเสมอ และเปรียบเทียบว่าตัวแปรทดลองที่ให้กลุ่มทดลองส่งผลต่อตัวแปรตามมากกว่ากลุ่มควบคุมหรือไม่

พิจารณาตัวอย่าง : จุดมุ่งหมายของนักวิจัยต้องการจะศึกษาอิทธิพลของวิธีการสอนใหม่ เขาหรือเธอจึงให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับวิธีสอนใหม่ แต่นักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับวิธีสอนปกติ

2. การจัดกระทำกับตัวแปรอิสระ

คุณลักษณะสำคัญประการที่สองของการทดลอง ผู้วิจัยจะต้องจัดกระทำกับตัวแปรอิสระ มีความหมายว่าอย่างไร มันหมายถึง ผู้วิจัยจะต้องมีความสุข รมณ์ระวังในการจัดวางรูปแบบของตัวแปรอิสระที่จะนำไปจัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่าง ตัวอย่างเช่น ถ้าตัวแปรอิสระในการศึกษาคือ ความกระตือรือร้นในการสอนของครู โดยผู้วิจัยอาจจะฝึกครู 2 คน และอธิบายให้ครูทั้ง 2 คนแสดง ความกระตือรือร้นในการสอนให้แตกต่างกัน แม้ว่า ตัวแปรอิสระในการศึกษาบางตัวจะสามารถ จัดกระทำได้ แต่ก็มีบางตัวไม่สามารถจัดกระทำได้ ตัวอย่างของตัวแปรอิสระที่สามารถจัดกระทำได้ เช่น วิธีสอนของครู ชนิดของสื่อการเรียนการสอน การมอบหมายงาน เป็นต้น ตัวอย่างของตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถจัดกระทำได้ เช่น เพศ, อายุ, ผิวพรรณ, ศาสนา เป็นต้น

ตัวแปรอิสระในการศึกษาทดลองอาจจะกำหนดได้หลาย ๆ แบบ เช่น ก) 1 รูปแบบที่สนใจทดลองกับรูปแบบอื่น ๆ ข) รูปแบบที่มีกับรูปแบบที่ไม่มี หรือ ค) รูปแบบเดี่ยวแต่แบ่งเป็นหลายระดับ ตัวอย่างจากทั้ง 3 แบบเช่น ก) การศึกษาเปรียบเทียบวิธีใช้คำถาม (แบบ 1) กับวิธีบรรยาย (แบบ 2) สำหรับการสอนวิชาเคมี ข) การศึกษาเปรียบเทียบการใช้แผ่นใสกับไมใช่แผ่นใสในการสอน วิชาสถิติ ค) การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูที่มีความกระตือรือร้นในการสอนแตกต่างกันกับ เจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

ตัวแปรทดลอง (Experimental Variables)

ตัวแปรอยู่ด้วยกันหลายชนิด แต่มีตัวแปรชนิดหนึ่งที่จะแนะนำก็คือตัวแปรอิสระ (Independent variable) ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม (Dependent variable) ตัวแปรอิสระสามารถมีได้แตกต่างกันหลายแบบ เช่นตัวแปรทางกายภาพ หรือตัวแปรที่บ่งชี้ถึงความแตกต่างของการทดลองหรือกระบวนการที่จะถูกจัดการให้มีส่วนร่วมในการวิจัย ตัวแปรทดลองทุกตัวคือตัวแปรอิสระ แต่ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่ใช่ตัวแปรทดลอง เช่น การเปรียบเทียบชนิดของเครื่องมือโดยแยกตามตัวแปรเพศว่าจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือไม่ โดยใช้เด็กชาย 10 คนและเด็กหญิง 10 คน เพศเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นตัวแปรทางกายภาพ อย่างไรก็ตาม ตัวแปรทางกายภาพ เช่น ตัวแปรเพศนี้ไม่ใช่ตัวแปรทดลอง ชนิดของเครื่องมือต่างหากคือตัวแปรทดลอง

ตัวแปรทดลองสามารถจะมีได้อันตรระดับ แต่ในการวิจัยทางการศึกษา ตัวแปรทดลองโดยปกติจะมีจำนวนระดับน้อย บางทีมีแค่ 2 - 5 ระดับ หรืออย่างมากก็แค่ 7 - 8 ระดับ ระดับของตัวแปรทดลองบางครั้งเรียกว่า การจัดกระทำการทดลอง (experimental treatments) ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของตัวแปรทดลองที่เป็นไปได้ในการวิจัย

ตัวแปรทดลอง	ระดับที่เป็นไปได้
1. ปริมาณอาหารสุนัขสำหรับการทดลองกับสัตว์	1. ก. 5 กรัม ข. 10 กรัม ค. 15 กรัม

2. ช่วงเวลาที่หยุดพักระหว่างทำงาน	2. ก. 5 นาที ข. 10 นาที ค. 20 นาที ง. 30 นาที
3. ช่วงเวลาที่ทำการใช้เครื่องมือ	3. ก. ช่วงเย็น ข. ช่วงบ่าย
4. ระยะเวลาในการออกกำลังภายในหนึ่งวัน	4. ก. 15 นาที ข. 30 นาที ค. 45 นาที ง. 60 นาที

ฯลฯ

การสุ่ม

ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของการวิจัยเชิงทดลองก็คือการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง นับว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของการทดลอง การสุ่มในการวิจัยเชิงทดลอง มี 2 แบบคือ

1. การสุ่มแบบกำหนด (Random Assignment) หมายถึง ทุก ๆ คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะมีความเท่าเทียมกัน และแต่ละคนจะถูกสุ่มให้ได้รับเงื่อนไขการทดลอง หรือการควบคุม

2. การสุ่มแบบเลือกสรร (Random Selection) หมายถึง ทุก ๆ สมาชิกของประชากรที่มีความเท่าเทียมกันจะถูกเลือกให้เข้ามาเป็นสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

ภายใต้การสุ่มแบบกำหนด สมาชิกแต่ละหน่วยในกลุ่มตัวอย่างจะถูกกำหนดตัวเลขและใช้ตารางเลขสุ่มสุ่มสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สามแนวคิดเกี่ยวกับการสุ่มแบบกำหนดสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก็คือ แนวคิดแรก การสุ่มแบบกำหนดจะถูกนำไปใช้ก่อนเริ่มการทดลอง แนวคิดสอง การสุ่มแบบกำหนดคือกระบวนการของการกำหนดหรือการแจกแจงหน่วยตัวอย่างไปสู่กลุ่ม และแนวคิดสาม การสุ่มแบบกำหนดจะช่วยให้ผู้วิจัยรู้รูปแบบของแต่ละกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มมีความถูกต้องก่อนเริ่มต้นวิจัย ซึ่งก็คือให้แต่ละกลุ่มมีความเท่าเทียมกัน (equivalent) การสุ่มแบบกำหนดจะเป็นการกำจัดตัวแปรคุกคามหรือตัวแปรที่ไม่พึงประสงค์ได้ การสุ่มแบบกำหนดจะถูกใช้เป็นพื้นฐานของเหตุผลที่ว่า ทำไมงานวิจัยเชิงทดลองจึงมีความแข็งแกร่งมากกว่างานวิจัยอื่น ๆ

การสุ่มแบบกำหนดไม่ได้รับประกันว่ากลุ่มทั้งสองจะมีความเท่าเทียมกันนอกจากกลุ่มตัวอย่างจะมีขนาดใหญ่มากเพียงพอ สำหรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่มีกฎตายตัวว่าจะต้องมีขนาดเท่าไร แต่ผู้วิจัยโดยมากมักจะไม่สะดวกใจที่จะไว้วางใจถ้ากลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อยกว่า 40

การควบคุมตัวแปรภายนอก

นักวิจัยที่ศึกษาทางการทดลอง ย่อมห่างเหินจากการทำวิจัยในรูปแบบอื่น ๆ นักวิจัยทางการทดลองจะต้องกำหนดตัวแปรอิสระ, เลือกกลุ่มตัวอย่าง, ตัดสินใจให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการตัวแปรทดลอง, พยายามควบคุมองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะมามีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษา และในที่สุดก็สังเกตหรือวัดผลที่ได้จากการจัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ในเรื่องของความเที่ยงตรงภายใน มีความสำคัญมากสำหรับนักวิจัยในการดำเนินการทดลอง โดยวิธีการควบคุมที่ดีที่สุดคือการพยายามกำจัดหรือลดจำนวนตัวแปรภายนอกที่อาจจะคุกคามการทดลอง ถ้าผู้วิจัยไม่แน่ใจว่าจะว่ามีตัวแปรภายนอกอื่น ๆ ไตบ้างที่จะเป็นสาเหตุส่งผลต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษา คือนักวิจัยไม่แน่ใจว่าสาเหตุเหล่านั้นคืออะไร ตัวอย่างเช่น ถ้าผู้วิจัยพยายามเปรียบเทียบผลของวิธีการสอนที่แตกต่างกัน 2 วิธีว่ามีผลต่อเจตคติในวิชาประวัติศาสตร์หรือไม่ แต่ไม่แน่ใจว่ากลุ่มที่ศึกษาจะมีความเท่าเทียมกันในเรื่องความสามารถ ดังนั้นความสามารถอาจจะเป็นไปได้ที่จะส่งผลต่อความแตกต่างของเจตคติที่พบหลังการทดลอง

ผู้วิจัยที่ทำการศึกษาดทดลองพยายามที่จะทำให้แน่ใจที่สุดว่าคุณลักษณะของหน่วยตัวอย่างทุก ๆ หน่วยที่อาจจะมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาถูกควบคุมไว้ แต่เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มจะมีความเท่าเทียมกันในตัวแปรอื่น ๆ ทุกตัวแปร (ตัวแปรอิสระ เช่น เพศ, ระดับสติปัญญา, สถานภาพสังคม ฯลฯ)

ผู้วิจัยจะกำจัดหรือลดจำนวนของตัวแปรคุกคามที่มีอยู่ในคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างไร ซึ่งก็มีวิธีการให้เลือกใช้ดังนี้

การสุ่ม ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นถ้าแต่ละหน่วยตัวอย่างถูกสุ่มแบบกำหนด ผู้วิจัยจะต้องสมมติว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มเท่าเทียมกัน และเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะแน่ใจว่า ตัวแปรภายนอกที่อาจจะมีผลกระทบมายังกระบวนการทดลองนั้นถูกควบคุมไว้

การกำหนดให้ตัวแปรคงที่ ความคิดนี้เป็นการกำจัดอิทธิพลของตัวแปรที่อาจจะส่งผลคุกคามการทดลอง โดยการเคลื่อนย้ายตัวแปรที่อาจจะมีอิทธิพลต่อการศึกษานอกจากการศึกษา เช่น ถ้าผู้วิจัยสงสัยว่า ตัวแปรเพศอาจจะมีผลต่อผลลัพธ์จากการศึกษา ก็ควรจะควบคุมโดยจำกัดหน่วยตัวอย่างที่ศึกษาให้มีเฉพาะเพศหญิงทั้งหมด หรือมีเฉพาะเพศชายทั้งหมด นั่นก็คือควบคุมตัวแปรเพศให้คงที่

การเพิ่มตัวแปรในแบบการวิจัย การแก้ไขนี้เป็นแนวคิดตรงข้ามกับวิธีการกำหนดตัวแปรคงที่ ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยเห็นว่าเพศที่ต่างกันย่อมมีผลต่อการทดลองเป็นแน่แท้ จึงรวมตัวแปรเพศไว้ในแบบแผนการทดลองเป็นตัวแปรอิสระที่ศึกษาอีกตัวหนึ่ง และวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรเพศและวิธีการที่มีผลต่อผลลัพธ์ที่ได้

การจับคู่ แต่ละหน่วยตัวอย่างสามารถจะจับเป็นคู่ได้ตามตัวแปรที่สนใจ ถ้าผู้วิจัยรู้สึกว่าจะส่งผลต่อการทดลอง เขาจึงพยายามจับคู่หน่วยตัวอย่างที่มีอายุเท่ากันหรือใกล้เคียงกันเป็นคู่ ๆ และสุ่มแต่ละหน่วยในแต่ละคู่เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของรูปแบบการวิจัยในการควบคุมตัวแปรคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความเที่ยงตรงภายใน

รูปแบบการวิจัย	ตัวแปรคุกคาม											
	คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	การหายไปของกลุ่มตัวอย่าง	สถานที่ทดลอง	ความเสื่อมของเครื่องมือ	คุณลักษณะของผู้เก็บข้อมูล	ความลำเอียงของผู้เก็บข้อมูล	การทดสอบ	ประวัติของกลุ่มตัวอย่าง	วุฒิภาวะ	ผลของการรู้ตัว	การถดถอย	การประยุกต์ใช้เครื่องมือ
One-Shot Case Study	-	-	-	(NA)	-	-	(NA)	-	-	-	-	-
One Group Pretest-Posttest	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Static-Group Comparison	-	-	-	+	-	-	+	+	+	-	-	-
Randomized Posttest-Only Control Group	++	+	-	+	-	-	+	+	++	-	++	-
Randomized Pretest-Posttest Control Group	++	+	-	+	-	-	-	+	++	-	++	-
Solomon four-Group	++	++	-	+	-	-	++	+	++	-	++	-
Randomized Posttest-Only Control Group with Matched Subjects	++	+	-	+	-	-	+	+	++	-	++	-

ตาราง 1 (ต่อ)

รูปแบบการวิจัย	ตัวแปรคุกคาม											
	คุณลักษณะของกรุ่มตัวอย่าง	การหายไปของกรุ่มตัวอย่าง	สถานที่ทดลอง	ความเสื่อมของเครื่องมือ	คุณลักษณะของผูเก็บข้อมูล	ความลำเอียงของผูเก็บข้อมูล	การทดสอบ	ประวัติของกรุ่มตัวอย่าง	วุฒิภาวะ	ผลของการรูตัว	การถดถอย	การประยุกต์ใช้เครื่องมือ
Matching only Pretest-Posttest Control Group	+	+	-	+	-	-	+	+	+	-	+	-
Counterbalanced	++	++	-	+	-	-	-	++	++	+	++	-
Time-Series	++	-	+	-	+	-	-	+	+	-	++	-
Factorial with Randomization	++	++	-	++	-	-	+	+	++	-	++	-
Factorial without Randomization	?	?	-	++	-	-	+	+	+	-	?	-
A-B-A-B	++	++	+	-	+	-	++	++	+	-	+	-
Multiple Baseline	++	++	+	-	+	-	++	++	+	-	+	-

หมายเหตุ (++) = การควบคุมที่แข็งแกร่ง (ไม่มีโอกาสเข้ามาคุกคาม), (+) = การควบคุมบางส่วน (มีโอกาสเข้ามาคุกคามบ้าง), (-) = การควบคุมอ่อนแอ (มีโอกาสเข้ามาคุกคามได้มาก), (?) = ไม่นิยาม, (NA) = ไม่มีการคุกคามของตัวแปร

การใช้กลุ่มควบคุม เมื่อการวิจัยมีการใช้กลุ่มควบคุม ดังนั้นตัวแปรทดลองที่ให้อาจมีความแตกต่างกันในกลุ่มทั้ง 2 เช่น วิธีสอนวิชาพีชคณิตใช้แบบถาม-ตอบ กับแบบบรรยายโดยให้แบบถาม-ตอบกับกลุ่มทดลอง และแบบบรรยายกับกลุ่มควบคุม ในแต่ละกลุ่มจะได้รับการประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังได้รับตัวแปรทดลอง

การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ใช้ในการทำให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีความเท่าเทียมกันทางสถิติ โดยมีการทดสอบก่อนทดลอง ซึ่งเป็นการวัดพื้นฐานของแต่ละกลุ่มและวัดหลังการทดลอง ในแต่ละกลุ่มแล้วมาวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

การควบคุมตัวแปรคุกคามที่ส่งผลต่อความเที่ยงตรงภายใน

รูปแบบการวิจัยต่าง ๆ ในตาราง 1 เป็นรูปแบบที่มีความสำคัญในการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรคุกคามต่าง ๆ ที่จะทำให้งานวิจัยขาดความเที่ยงตรงภายใน เราจะกำหนดให้เครื่องหมาย ++ แทนการควบคุมที่แข็งแกร่งที่สุด (ตัวแปรนั้นไม่มีโอกาสคุกคามงานวิจัย) เครื่องหมาย + แทนการควบคุมได้บ้าง (ตัวแปรนั้นอาจจะมีโอกาสเข้ามาคุกคามงานวิจัยได้บ้าง) เครื่องหมาย - แทนการควบคุมที่อ่อนแอที่สุด (ตัวแปรนั้นมีโอกาสเข้ามาคุกคามงานวิจัยได้มาก) และเครื่องหมาย ? แทนไม่นิยาม

การประเมินตัวแปรคุกคามที่ส่งผลต่อความเที่ยงตรงภายในของงานวิจัยเชิงทดลอง

มีความสำคัญมากในการพิจารณาวางแผนที่จะศึกษาทดลองหรือประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษา อาจมีความเป็นไปได้ที่ตัวแปรภายนอกจะคุกคามความเที่ยงตรงภายในของงานวิจัย ซึ่งตัวแปรภายนอกที่อาจจะส่งผลต่อความเที่ยงตรงภายในของงานวิจัยเชิงทดลองมีดังนี้

1. คุณลักษณะของตัวอย่าง (Subject Characteristic)

ในการทดลองอาจมีคุณลักษณะของตัวอย่างบางประการที่ส่งผลต่อการทดลองเช่น เพศที่แตกต่างกัน หรือระดับสติปัญญาที่แตกต่าง อาจส่งผลให้ตัวแปรตามมีค่าผิดไปจากความเป็นจริง

2. การหายไปของกลุ่มตัวอย่าง (Mortality)

อาจจะทำให้คะแนนหลังการทดลองลดต่ำลงหรือสูงขึ้นกว่าเดิม ถ้ามีสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างบางคนขอลถอนตัวจากการทดลอง หรือไม่มาให้ทดลอง

3. สถานที่ทดลอง (Location)

ถ้าสถานที่ในการทดลองและ/หรือเก็บรวบรวมข้อมูลมีความแตกต่างกันทั้ง 2 กลุ่มแล้ว อาจจะมีผลต่อคะแนนสอบหลังทดลอง ดังนั้นสถานที่ควรจะควบคุมให้ได้มาตรฐานที่เท่าเทียมกัน

4. เครื่องมือ (Instrumentation)

4.1 ความเสื่อมของเครื่องมือ (Instrument Decay)

เครื่องมือที่เสื่อม ไร้คุณภาพหรือล้าสมัยจะมีผลต่อการทดลอง ดังนั้นควรเลือกใช้เครื่องมืออย่างระมัดระวัง

4.2 คุณลักษณะของผู้เก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collector Characteristic)

ความแตกต่างของผู้เก็บรวบรวมข้อมูลอาจมีผลต่อการทดลอง ควรควบคุมโดยใช้ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลคนเดียวกันหรือมีคุณลักษณะที่เหมือนกันในทุก ๆ กลุ่ม

4.3 ความลำเอียงของผู้เก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collector Bias)

ควรจะควบคุมโดยการฝึกผู้เก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องของการใช้เครื่องมือ การจัดสอบ การคุมสอบ การให้ความสำคัญกับสมาชิกทุก ๆ หน่วยในกลุ่มตัวอย่างอย่างเท่าเทียมกัน

5. การทดสอบ (Testing)

การสอบก่อนอาจมีผลต่อการสอบหลังทดลอง อาจแก้ไขโดยใช้แบบทดสอบคู่ขนาน

6. ประวัติของกลุ่มตัวอย่าง (History)

เหตุการณ์ภายนอกอาจมีผลให้คะแนนแตกต่างไปจากที่ควรจะเป็น เช่นความรู้ที่ได้มาจากโทรทัศน์ หรืออ่านหนังสือ

7. วุฒิภาวะ (Maturation)

การเจริญเติบโตของสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างอาจมีผลต่อคะแนนสอบ ควรดำเนินการทดลองในช่วงเวลาที่เหมือน ๆ กันทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

8. ผลของการรู้ตัว (Attitudinal Effect)

ถ้าสมาชิกในแต่ละกลุ่มได้รู้ว่าพวกเขาได้รับความเอาใจใส่เป็นพิเศษ สมาชิกในกลุ่มตัวอย่างก็อาจมีพฤติกรรมที่ไม่เหมือนเดิม

9. การถดถอย (Regression)

จะไม่มีผลต่อคะแนนสอบหลังทดลองถ้าหากกลุ่มตัวอย่างถูกสุ่มมาบนพื้นฐานของคะแนนที่เท่าเทียมกัน

10. การประยุกต์ใช้เครื่องมือ (Implementation)

เครื่องมือที่นำไปใช้อาจมีอิทธิพลต่อคะแนนสอบหลังทดลอง เครื่องมือเดียวกันอาจจะไม่เหมาะสมกับตัวแปรทดลองทุก ๆ ตัว ควรเลือกใช้เครื่องมือที่หลากหลายให้เหมาะสมกับตัวแปรทดลองแต่ละตัว

การควบคุมตัวแปรคุกคามที่มีผลต่อความเที่ยงตรงภายในมีวิธีการที่เหมือน ๆ กัน ในเบื้องต้น วิธีแรกก็คือพิจารณาตัวแปรที่แตกต่างกันหลาย ๆ ตัวแปรที่อาจจะมีผลต่อตัวแปรตามในการศึกษา และวิธีที่สอง ก็คือใช้การตัดสินใจโดยมีเอกสารอ้างอิงและ/หรือประสบการณ์ที่ผ่านการทำวิจัยมา ถ้าทำได้ทั้งสองวิธีนี้ ตัวแปรคุกคามที่อาจมีผลต่อการวิจัยก็จะถูกกำจัดให้ลดน้อยลงหรือกำจัดให้หมดสิ้นไปได้

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงรูปแบบการวิจัยที่มีความหลากหลายในการควบคุมและช่วยเสริมการศึกษาทดลองให้มีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น

เกณฑ์สำหรับงานวิจัยเชิงทดลองที่ดี

ก่อนจะแนะนำลักษณะในแต่ละรูปแบบของการวิจัย มีเกณฑ์ทั่วไปบางเกณฑ์สำหรับรูปแบบการวิจัยที่ดี ซึ่งควรจะใช้พิจารณา เกณฑ์ต่าง ๆ จะเขียนไว้อย่างคร่าว ๆ ดังนี้

1. จะต้องมีการควบคุมอย่างพอเพียง นั่นคือตัวแปรภายนอกอาจจะส่งผลต่อผลการทดลองได้ ถ้าผลที่ได้รับจากการทดลองมีผลกระทบจากตัวแปรภายนอก และสามารถตรวจสอบจนทราบว่าตัวแปรภายนอกที่ส่งผลนั้นคืออะไร ก็อาจจะใช้การควบคุมในหัวข้อ “การควบคุมตัวแปรภายนอก”
2. ผลที่ได้จากการทดลองจะต้องสามารถสรุปอ้างอิงไปยังประชากรได้ ซึ่งก็จะต้องมีความเที่ยงตรงภายนอกนั่นเอง ในการทดลองใด ๆ จะต้องมีความเที่ยงตรงภายในก่อน เมื่อมีความเที่ยงตรงภายในแล้ว ความเที่ยงตรงภายนอกก็จะตามมา ซึ่งก็คือผลของการทดลองนั้นจะต้องสามารถสรุปอ้างอิงไปยังมวลประชากรได้
3. จะต้องมียุทธวิธีบางอย่างมาเป็นตัวเปรียบเทียบกลุ่มที่ได้รับการทดลองกับกลุ่มอื่น ๆ ในการทดลองบางอย่างจะเรียกว่า กลุ่มควบคุม ซึ่งกลุ่มควบคุมก็คือกลุ่มที่ไม่ได้รับตัวแปรทดลอง เช่นการทดลองผลของการใช้ยากับสัตว์ กลุ่มควบคุมก็คือกลุ่มสัตว์ที่ไม่ได้รับยา แต่แน่นอนว่าการทดลองบางอย่างก็ไม่ต้องการกลุ่มควบคุม แต่การเปรียบเทียบอาจจะทำการเปรียบเทียบกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มหรือมากกว่ากับเกณฑ์ภายนอกบางอย่าง
4. ข้อมูลที่ได้จะต้องมีความพอเพียงในการทดสอบสมมติฐาน ข้อมูลจะต้องมีการเลือกใช้สถิติที่ถูกต้องเหมาะสม และสามารถสรุปอ้างอิงและทดสอบสมมติฐานได้อย่างถูกต้อง
5. ข้อมูลที่ได้จะต้องสามารถสะท้อนผลที่ได้รับจากการทดลอง ดังนั้นข้อมูลที่ได้มาไม่ควรจะได้อาจจากการวัดที่ผิดพลาด
6. อาจจะมีตัวแปรภายนอกอื่น ๆ ที่มีผลกระทบกับตัวแปรตาม ดังนั้นผลที่ได้จากตัวแปรทดลองอาจจะผิดพลาดได้ ซึ่งตัวแปรภายนอกอื่น ๆ นี้ควรจะต้องถูกแยกออกหรือถูกควบคุมโดยใช้แบบแผนการวิจัย
7. งานวิจัยจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของจุดมุ่งหมาย, วิธีการ, สมมติฐาน ฯลฯ ให้ผู้วิจัยอื่น ๆ สามารถนำไปใช้อ้างอิงได้
8. รูปแบบการวิจัยง่าย ๆ มักถูกใช้มากกว่ารูปแบบการวิจัยที่ซับซ้อน ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่ารูปแบบการวิจัยจะต้องซับซ้อนเพียงพอสำหรับวัตถุประสงค์ของการทดลอง แต่การเลือกใช้รูปแบบการวิจัยที่ซับซ้อนมาก ๆ บางครั้งก็ไม่เกิดประโยชน์ต่องานวิจัย

รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง

รูปแบบของการวิจัยเชิงทดลองมีอยู่ด้วยกันหลากหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบก็มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป รูปแบบที่ดีจะสามารถควบคุมตัวแปรคุกคามได้มาก ส่วนรูปแบบที่ไม่ดีจะควบคุมตัวแปรคุกคามได้น้อย ตัวแปรคุกคามนี้ถ้าควบคุมไว้ได้มากเท่าไร ย่อมเป็นผลให้งานวิจัยเชิงทดลองมีความเที่ยงตรงภายในมากยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายในการใช้รูปแบบการวิจัย

การใช้รูปแบบการวิจัยมีจุดมุ่งหมายเบื้องต้น 2 ประการคือ 1) เพื่อให้ได้คำตอบของปัญหาการวิจัย และ 2) เพื่อควบคุมความแปรปรวน การใช้รูปแบบการวิจัยจะเป็นตัวช่วยค้นหาคำตอบของปัญหาของการวิจัย และยังช่วยผู้วิจัยในการควบคุมความแปรปรวนของตัวแปรทดลอง, ควบคุมความแปรปรวนของตัวแปรภายนอก และควบคุมความคลาดเคลื่อน การวิจัยประเภทต่าง ๆ ก็มีจุดมุ่งหมายในการเตรียมหาคำตอบเพื่อตอบปัญหาการวิจัย แต่ในหัวข้อนี้เราจะอธิบายและพูดถึงการใช้รูปแบบการวิจัยซึ่งมีจุดมุ่งหมายใหญ่คือ การควบคุมความแปรปรวน

รูปแบบของการวิจัยถูกคิดขึ้น ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างเที่ยงตรง เป็นปรนัย มีความถูกต้องแม่นยำ และมีความเป็นไปได้ในทางสถิติ การวางแผนการวิจัยต้องมีความรอบคอบและต้องกระทำให้เห็นประจักษ์โดยมีหลักฐานมาสนับสนุนปัญหาการวิจัย ปัญหาการวิจัยจะต้องอยู่ในรูปของสมมติฐานที่ผู้วิจัยสามารถตรวจสอบได้เชิงประจักษ์ รูปแบบการวิจัยเมื่อใช้อย่างระมัดระวังก็จะสามารถให้ผลที่ไว้วางใจได้ และมีความเที่ยงตรงในคำตอบของปัญหาการวิจัยที่ถูกสรุปไว้ในรูปของสมมติฐาน

รูปแบบการวิจัยที่สร้างขึ้นจะไม่บอกเราอย่างแน่ชัดในสิ่งเราทำ แต่จะแนะนำเราว่าการสังเกตควรจะทำอย่างไร ตลอดจนชนิดของสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ตัวอย่าง

เราต้องการทดสอบสมมติฐานว่ามีผลของวิธีการสอนสะกดคำ 2 วิธีต่อระดับเชาวน์ปัญญาของเด็กหรือไม่ วิธี A1 เป็นการสอนแบบ holistic และวิธีสอน A2 เป็นการสอนแบบจำพยางค์ เรามีความเชื่อว่า วิธี A1 จะใช้สอนได้ผลดีกว่าในกลุ่มเด็กที่มีเชาวน์ปัญญาสูง และวิธี A2 จะใช้สอนได้ผลดีกว่ากับเด็กในกลุ่มที่มีเชาวน์ปัญญาต่ำ การวัดตัวแปรตามอาจจะใช้แบบทดสอบวัดการสะกดคำที่เป็นมาตรฐานแล้วหรือที่ครูสร้างขึ้น ในปัญหาการวิจัยจะแนะนำรูปแบบที่เหมาะสม A กับ B ซึ่ง B คือระดับเชาวน์ปัญญา A สามารถแบ่งย่อยได้เป็น A1 และ A2 แทนวิธีสอนแบบ holistic และแบบจำพยางค์ ส่วน B สามารถแบ่งย่อยได้เป็น B1 และ B2 แทนระดับเชาวน์ปัญญาสูงและต่ำ ดังนั้นจะได้ตาราง 1

ตาราง 1 แสดงรูปแบบแฟคทอเรียล 2×2

		วิธีสอน		
		วิธีสอนแบบ holistic (A1)	วิธีสอนแบบจำพยางค์ (A2)	
เชาวน์ปัญญา	สูง (B1)	คะแนนจาก	แบบทดสอบ	M_{B1}
	ต่ำ (B2)	วัดการ	สะกดคำ	M_{B2}
		M_{A1}	M_{A2}	

ในตาราง 1 จะมีความชัดเจนมากในเรื่องต่อไปนี้ ประการแรก จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จะต้องมีความเหมาะสมพอ โดยเฉพาะจะต้องมีกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย $4n$ (n = จำนวนของตัวอย่างในแต่ละเซลล์) ถ้าผู้วิจัยตัดสินใจให้ $n = 10$ เราจะต้องมีตัวอย่าง 40 คน ในการทดลอง ถ้าเราทดลองวิธีและไม่สนใจเขาวนปัญญา กลุ่มตัวอย่างที่จำเป็นคือ $2n$

ประการสอง รูปแบบจะบ่งชี้ว่า กลุ่มตัวอย่างควรจะมีรูปแบบกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างได้รับวิธีสอน A1 และ A2

ประการสาม ในการดำเนินการเก็บข้อมูลเราจะเก็บกับเด็ก การวัดด้วยแบบทดสอบ การสะกดคำต้องทำอย่างอิสระ คะแนนของเด็กคนหนึ่งต้องไม่มีผลกับเด็กคนอื่น ๆ

ประการสี่ จะบ่งชี้ในเรื่องของการวิเคราะห์ความแปรปรวนและการทดสอบ F-test ถ้าการวิจัยมีรูปแบบที่ดีก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล ปัญหาที่มีมากในทางสถิติจะถูกแก้ไขให้หมดไปได้ นอกจากนี้ปัญหาที่มีความยุ่งยากมากก็สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ก่อนที่จะเกิดขึ้นหรือสามารถป้องกันได้ ถ้าการเลือกใช้รูปแบบและการวิเคราะห์ทางสถิติดูวางแผนไปพร้อมกัน การวิเคราะห์ต่าง ๆ ก็จะเป็นไปอย่างราบรื่นและเรียบง่าย

รูปแบบการทดลองที่อ่อนแอ (Weak Experimental Design)

รูปแบบนี้จะใช้คำว่า “อ่อนแอ” (weak) เพราะรูปแบบทั้งหลายที่อยู่ในกลุ่มนี้จะไม่สามารถควบคุมตัวแปรคุกคามได้อย่างเต็มที่ ทำให้การวิจัยมีความเที่ยงตรงภายในต่ำ นอกจากนี้ จะต้องหาเหตุผลอื่น ๆ ที่พอฟังได้มาใช้อธิบายผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยที่ใช้รูปแบบการวิจัยในกลุ่มนี้จะมี ความยากลำบากในการประเมินอิทธิพลที่เกิดจากตัวแปรอิสระ

1. The One-Shot Case Study Design

ในรูปแบบนี้จะมีกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวและได้รับตัวแปรทดลองระยะหนึ่ง ต่อมาก็ทำการสังเกตหรือวัดผลที่ได้จากการตัวแปรทดลอง สามารถวาดเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

X	O
ตัวแปรทดลอง	ค่าสังเกต (ตัวแปรตาม)

สัญลักษณ์ X แทนการให้ตัวแปรทดลอง ขณะที่ O แทนการสังเกตหรือวัดตัวแปรตาม การจัดเรียงสัญลักษณ์จากซ้ายไปขวาบ่งบอกว่าดำเนินการให้ตัวแปรทดลอง (X) กับกลุ่มตัวอย่างก่อน แล้วจึงตามด้วยการสังเกต (O) ผลลัพธ์ที่ได้

จุดมุ่งหมายของผู้วิจัยต้องการทราบ ว่า ถ้าหากใช้ตำราเรียนเล่มใหม่แล้วจะทำให้นักเรียนมีความสนใจในวิชาประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้นหรือไม่ เขาจึงนำตำราเรียน (X) มาให้นักเรียนเรียนจนจบ จึงทำการวัดความสนใจ แผนผังการทดลองแสดงได้ดังรูปภาพ 1

รูปภาพ 1 ตัวอย่างรูปแบบ The One-Shot Case Study Design

X	O
ตำราเล่มใหม่	สอบวัดความสนใจ ต่อวิชาประวัติศาสตร์

มีจุดอ่อนที่เห็นชัดมากของรูปแบบนี้คือ ไม่มีการควบคุม ผู้วิจัยไม่มีทางที่จะรู้ได้เลยว่า ผลการทดลองที่สอบวัดได้ O (ความสนใจในวิชาประวัติศาสตร์) จะเป็นผลที่เกิดจากตัวแปรจัดกระทำ X (ตำราเล่มใหม่) รูปแบบนี้จะไม่มีการเปรียบเทียบ ผู้วิจัยไม่สามารถเปรียบเทียบผลของการจัดกระทำได้กับกลุ่มเดิมก่อนใช้ตำราเล่มใหม่ หรืออีกกลุ่มหนึ่งที่ใช้ตำราเล่มเก่า นั่นคือกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ถูกสอบวัดก่อนทดลอง (pretest) ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถจะรู้ได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจต่อวิชาประวัติศาสตร์มากก่อนการทดลองหรือไม่ ดังนั้นเขาจึงไม่รู้ว่าผลที่ได้รับจะเป็นผลมาจากตัวแปรทดลองซึ่งมันอาจจะเป็นไปได้ที่ตำราเล่มใหม่อาจจะเป็นตัวบ่งชี้ว่านักเรียนมีความสนใจต่อวิชาประวัติศาสตร์ แต่คำถามก็ยังมีอยู่ ความสนใจที่เกิดขึ้นเป็นผลจากตำราเล่มใหม่จริงหรือ เป็นสิ่งที่โชคร้ายที่รูปแบบการทดลองนี้ไม่สามารถช่วยตอบคำถามนี้ให้แจ่มชัดได้ การจะแก้ไขรูปแบบนี้ก็ควรจะได้มีการเปรียบเทียบโดยใช้กลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่งที่มีการเรียนการสอนโดยใช้ตำราเล่มเก่า ซึ่งเป็นสิ่งที่จะอุดช่องโหว่ของรูปแบบการทดลองแบบนี้ ซึ่งเป็นรูปแบบการวิจัยที่นาน ๆ ครั้งจึงจะนำมาใช้ในการวิจัยทางการศึกษา

2. The One-Group Pretest-Posttest Design

ในรูปแบบนี้จะมีกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวแต่ถูกวัดหรือถูกสังเกตทั้งก่อนการทดลองและหลังจากทดลองแล้ว สามารถเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้

O	X	O
สอบก่อน	ให้ตัวแปรทดลอง	สอบหลัง

พิจารณาตัวอย่างของรูปแบบนี้ ครูแนะแนวต้องการประเมินอิทธิพลของระยะเวลาในการพูดจาโน้มน้าวใจให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเลือกเรียนสายอาชีพ ก่อนทำการทดลองเธอใช้แบบวัดเจตคติจำนวน 20 ข้อ สอบวัดกับนักเรียนของเธอจากนั้นเธอจึงดำเนินการทดลองโดยพูดจาโน้มน้าวใจให้นักเรียนของเธอมีเจตคติที่ดีต่อการเลือกเรียนสายอาชีพในช่วงโมเมนต์ติดต่อกันเป็นเวลา 10 สัปดาห์ เมื่อทดลองเสร็จเธอจึงสอบวัดเจตคติอีกครั้ง รูปภาพ 2 แสดงแผนผังของรูปแบบการทดลองนี้

รูปภาพที่ 2 แสดงตัวอย่างของรูปแบบ The One-Group Pretest-Posttest Design

O	X	O
สอบวัดเจตคติ	ดำเนินการทดลอง	สอบวัดเจตคติ
ก่อนทดลองด้วย	โดยพุดจาโนมน้ำใจ	หลังทดลองด้วย
แบบวัดเจตคติ	เป็นเวลา 10 สัปดาห์	แบบวัดเจตคติ
20 ข้อ		20 ข้อ

รูปแบบการวิจัยนี้ดีกว่าแบบแรกมาก (ซึ่งแบบแรกนั้นผู้วิจัยไม่ทราบถึงการเปลี่ยนแปลง) แต่ก็ยังมีจุดอ่อน มีอยู่ 9 อย่างที่ควบคุมไม่ได้ ซึ่งส่งผลคุกคามต่อความเที่ยงตรงภายใน นั่นคือ ประวัติของหน่วยตัวอย่าง, วุฒิภาวะของหน่วยตัวอย่าง, ความเสื่อมของเครื่องมือ, คุณลักษณะของผู้เก็บรวบรวมข้อมูล, ความลำเอียงของผู้ที่เก็บรวบรวมข้อมูล, การทดสอบ, การถดถอย, คุณลักษณะของหน่วยตัวอย่าง และการประยุกต์ใช้เครื่องมือ มีบางส่วนหรือทั้งหมดที่จะมีผลต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยจะไม่รู้ถ้าเกิดความแตกต่างระหว่างการสอบก่อนและสอบหลังว่าตัวแปรจัดกระทำถูกตัวแปรภายนอกคุกคามหรือไม่ วิธีแก้ไขรูปแบบนี้ที่ดีที่สุดคือ เพิ่มกลุ่มควบคุม โดยไม่มีการให้ตัวแปรทดลอง ถ้ามีความแตกต่างกันระหว่างเจตคติก่อนทดลองและหลังทดลอง ผู้วิจัยก็สามารถเชื่อได้ว่าเจตคติที่แตกต่างกันนั้นมีสาเหตุมาจากตัวแปรทดลอง

3. The Static-Group Comparison Design

นำกลุ่มตัวอย่างมาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม สำหรับเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ได้รับตัวแปรทดลองที่แตกต่างกัน เขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้

X1	O
X2	O

เส้นประสำหรับแบ่งกลุ่ม 2 กลุ่มที่ใช้เปรียบเทียบกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ถูกสุ่มทั้ง 2 กลุ่ม X1 และ X2 เป็นสัญลักษณ์ของตัวแปรทดลองที่แตกต่างกัน และ O เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงการสังเกตหรือการวัดกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มในเวลาเดียวกัน

พิจารณาตัวอย่างจากรูปแบบที่ 1 อีกครั้ง เราควรจะใช้รูปแบบ The Static-Group Comparison Design ในตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยควรจะมี a) มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (2 ห้องเรียน) b) ใช้ตำราเล่มใหม่ (X1) กับกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม แต่อีก 1 กลุ่มใช้ตำราเล่มเดิม (X2) และ c) วัดระดับของความสนใจกับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มในเวลาเดียวกัน รูปภาพ 3 แสดงแผนผังการทดลองในตัวอย่างนี้

รูปภาพ 3 ตัวอย่างของรูปแบบ The Static-Group Comparison Design

X1 ตำราเล่มใหม่	O วัดความสนใจ
X2 ตำราเล่มเก่า	O วัดความสนใจ

แม้ว่ารูปแบบนี้จะดีกว่าอีก 2 แบบในเรื่องของการควบคุม แต่ก็ยังควบคุมไม่ได้ในเรื่องของประวัติของหน่วยตัวอย่าง, ภาวะของหน่วยตัวอย่าง, การทดสอบ และการถดถอย เพราะผู้วิจัยไม่สามารถจะแน่ใจได้ว่าทั้ง 2 กลุ่ม จะมีคุณลักษณะภายนอกที่เหมือนกัน

รูปแบบการทดลองแท้จริง (True Experimental Design)

ส่วนประกอบที่จำเป็นของรูปแบบการทดลองแท้จริงก็คือ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบกำหนด (Randomly assigned) การสุ่มแบบกำหนดเป็นเทคนิคที่มีอำนาจมากสำหรับการควบคุมคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ให้มีความเที่ยงตรงภายใน

1. The Randomized Posttest-Only Control Group Design

รูปแบบนี้จะมีกลุ่ม 2 กลุ่ม โดยทั้ง 2 กลุ่มจะถูกสุ่มมาแบบเจาะจง โดยกลุ่มหนึ่งจะได้รับตัวแปรทดลอง ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งไม่ได้รับ และทั้ง 2 กลุ่มจะถูกสอบหลังจากทดลองเสร็จ เขียนเป็นแผนผังการทดลองได้ดังนี้

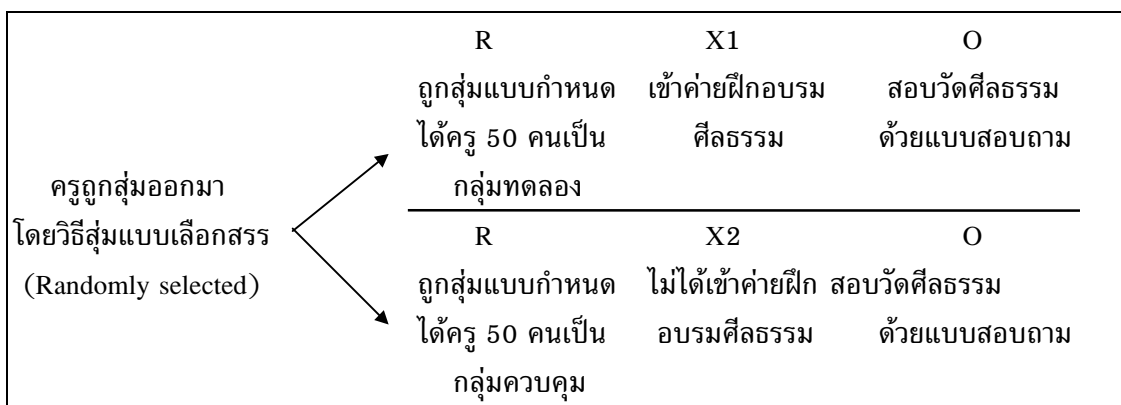
กลุ่มทดลอง	R	X1	O
กลุ่มควบคุม	R	X2	O

ในรูปแบบนี้เป็นการควบคุมตัวแปรคุกคามที่ชาญฉลาดมาก ทั้งนี้เพราะใช้การสุ่ม ไม่ว่าจะเป็นอย่างวิเศษหรือการถดถอย จะถูกควบคุมได้อย่างดี แต่กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ถูกวัดสองครั้ง การทดสอบ (testing) จึงไม่คุกคามรูปแบบการวิจัยนี้ บางทีรูปแบบนี้อาจจะดีกว่ารูปแบบอื่น ๆ ในการวิจัยเชิงทดลองเสียอีก จำนวนตัวอย่างควรมีอย่างน้อย 40 คนในแต่ละกลุ่ม

โชคร้ายที่ยังมีความเที่ยงตรงภายในบางอย่างที่ไม่ได้ถูกควบคุมด้วยรูปแบบนี้ อันดับแรกเห็นจะเป็นการขาดหายไปของหน่วยตัวอย่าง (mortality) ทำให้ทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความเท่าเทียมกัน นอกจากนั้นก็มีการใช้เครื่องมือ (Implementer), เครื่องมือวัด (Instrumentation) และประวัติของหน่วยตัวอย่าง (History)

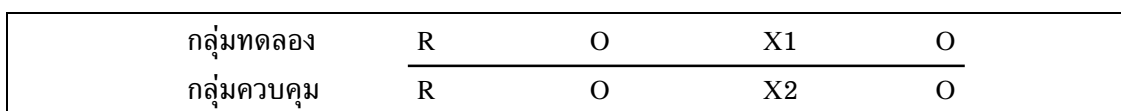
พิจารณาตัวอย่างต่อไปนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาผลของการฝึกฝนศีลธรรมว่าจะมีผลต่อศีลธรรมของกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ มีประชากรเป็นครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ในอำเภอ ผู้วิจัยสุ่มแบบเลือกสรรออกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ครู 100 คน จากครูทั้งอำเภอ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 1) สุ่มแบบกำหนดกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม 2) ดำเนินการให้เข้าค่ายฝึกฝนศีลธรรมกลุ่มหนึ่ง อีกกลุ่มหนึ่งไม่ต้อง และ 3) วัดศีลธรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มด้วยแบบสอบถาม ในรูปภาพ 4 แสดงแผนผังของการทดลอง

รูปภาพ 4 ตัวอย่างของรูปแบบ The Randomized Posttest-Only Control Group Design

2. The Randomized Pretest-Posttest Control Group Design

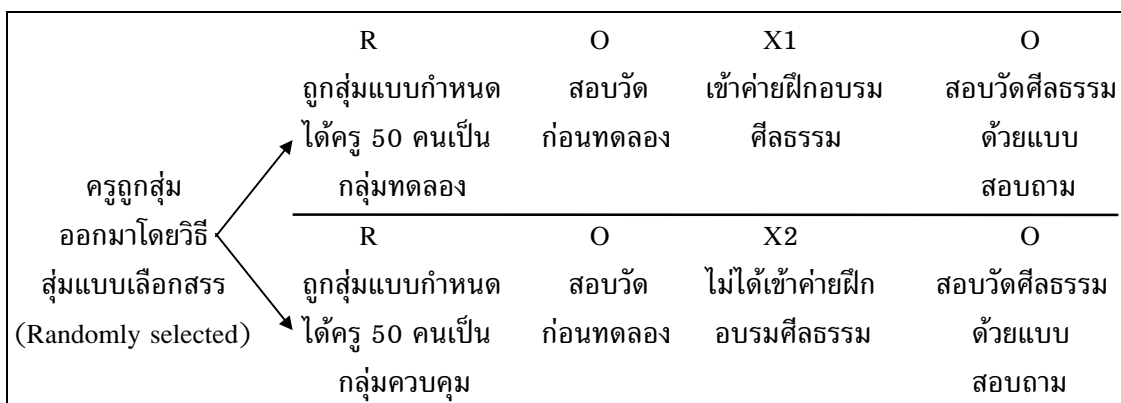
รูปแบบนี้มีความแตกต่างกับรูปแบบก่อนหน้านี้อยู่ประการเดียวคือมีการสอบก่อน (Pretest) รูปแบบนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และมีการวัดหรือสังเกตทั้ง 2 กลุ่ม 2 ครั้ง คือวัดก่อนและหลังการทดลอง รูปแบบนี้เขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้

ในการใช้การทดสอบก่อนทดลองอาจเป็นไปได้ว่ามีผลของการสอบที่คุกคามต่อตัวแปรทดลอง ซึ่งจะต้องระวังเป็นอย่างมาก ผลการทดลองอาจเป็นไปได้ว่าสมาชิกในกลุ่มทดลองอาจจะได้สูงกว่าหรือต่ำกว่ากลุ่มควบคุมได้ ผู้วิจัยจำเป็นต้องตรวจสอบทั้ง 2 กลุ่มให้มีความเท่าเทียมกัน ถ้าสมาชิกในแต่ละกลุ่มมีขนาดเล็ก (< 30) และผลของการสอบก่อนแสดงให้เห็นว่าทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความเท่าเทียมกัน ผู้วิจัยควรที่จะแบ่งกลุ่มใหม่ อาจจะใช้วิธีการจับคู่ในการแบ่งกลุ่ม

สำหรับตัวอย่างจะใช้ตัวอย่างเดียวกับรูปแบบก่อนหน้านี้นี้ แสดงให้เห็นได้ดังแผนผังในรูปภาพ 5 ดังนี้

รูปภาพ 5 ตัวอย่างของรูปแบบ The Randomized Pretest-Posttest Control Group Design

3. The Randomized Solomon Four-Group Design

วิธีนี้เป็นการพยายามกำจัดอิทธิพลของการสอบก่อน (pretest) จะต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม มี 2 กลุ่มที่สอบก่อน อีก 2 กลุ่มไม่มีสอบก่อน หนึ่งกลุ่มที่มีการสอบก่อนและอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่มีการสอบก่อนจะได้รับตัวแปรทดลอง แล้วทั้งหมด 4 กลุ่ม ทำการสอบหลัง (posttest) การทดลองรูปแบบนี้เขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้

กลุ่มทดลอง	R	O	X1	O
กลุ่มควบคุม	R	O	X2	O
กลุ่มทดลอง	R		X1	O
กลุ่มควบคุม	R		X2	O

รูปแบบ 4 กลุ่มของโซโลมอน จะมีการสอบก่อนและสอบหลังในกลุ่มควบคุมกลุ่มหนึ่งและสอบหลังเท่านั้นในกลุ่มควบคุมอีกกลุ่มหนึ่ง ใน 2 กลุ่มแรกจะมีการสอบก่อนและสอบหลัง อีก 2 กลุ่มถัดมาจะมีเฉพาะสอบหลังเท่านั้น รูปภาพ 6 จะนำเสนอตัวอย่างในรูปแบบนี้

รูปภาพ 6 ตัวอย่างของรูปแบบ The Randomized Solomon Four-Group Design

ครู 100 คน สุ่มแบบเลือกสรร	R	O	X1	O
	สุ่มตัวอย่าง แบบกำหนด	สอบวัดศีลธรรม ก่อนการทดลอง	ตัวแปรทดลอง	สอบวัดศีลธรรม หลังการทดลอง
	ได้ครู 25 คนเป็น กลุ่มทดลอง (กลุ่มที่ 1)	(วัดตัวแปรตาม)	เข้าค่ายการฝึก อบรมศีลธรรม	(วัดตัวแปรตาม)
	R	O	X2	O
สุ่มตัวอย่าง แบบกำหนด	สอบวัดศีลธรรม ก่อนการทดลอง	ตัวแปรทดลอง	สอบวัดศีลธรรม หลังการทดลอง	
ได้ครู 25 คนเป็น กลุ่มควบคุม (กลุ่มที่ 2)	(วัดตัวแปรตาม)	ไม่มีการเข้าค่าย การฝึกอบรม ศีลธรรม	(วัดตัวแปรตาม)	
R		X1	O	
สุ่มตัวอย่าง แบบกำหนด		ตัวแปรทดลอง	สอบวัดศีลธรรม หลังการทดลอง	
ได้ครู 25 คนเป็น กลุ่มทดลอง (กลุ่มที่ 3)		เข้าค่ายการฝึก อบรมศีลธรรม	(วัดตัวแปรตาม)	
R		X2	O	
สุ่มตัวอย่าง แบบกำหนด		ตัวแปรทดลอง	สอบวัดศีลธรรม หลังการทดลอง	
ได้ครู 25 คนเป็น กลุ่มควบคุม (กลุ่มที่ 4)		ไม่มีการเข้าค่าย การฝึกอบรม ศีลธรรม	(วัดตัวแปรตาม)	

การสุ่มแบบกำหนดกับการจับคู่

ในการพยายามทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความเท่าเทียมกันนั้นอาจใช้วิธีการจับคู่หน่วยตัวอย่างเป็นคู่ ๆ ให้แน่ใจว่าแต่ละคู่ที่จับกันนั้นมีความเท่าเทียมกันตามตัวแปรคุณคาม ในการเลือกตัวแปรใด ๆ มาเป็นเกณฑ์ในการจับคู่หน่วยตัวอย่างนั้นจะต้องอาศัยทฤษฎีหรือประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง สมาชิกที่ถูกจับเป็นคู่ ๆ นั้น แต่ละคู่จะถูกสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิธีการนี้ทำให้แบบแผนการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งรูปแบบ The Randomized Posttest-Only Control Design และรูปแบบ The Randomized Pretest-Posttest Control Group Design

รูปแบบ The Randomized Posttest-Only Control Group Design ที่ใช้การจับคู่หน่วยตัวอย่าง

กลุ่มทดลอง	Mr	X1	O
กลุ่มควบคุม	Mr	X2	O

รูปแบบ The Randomized Pretest-Posttest Control Group Design ที่ใช้การจับคู่หน่วยตัวอย่าง

กลุ่มทดลอง	O	Mr	X1	O
กลุ่มควบคุม	O	Mr	X2	O

สัญลักษณ์ Mr หมายถึง กลุ่มตัวอย่างแต่ละหน่วยได้มาจากการจับคู่ โดยการสุ่มแต่ละคู่เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การจับคู่หน่วยตัวอย่างแต่ละหน่วยมีอยู่ 2 วิธีคือ การจับคู่โดยใช้เครื่องมือ (Mechanical Matching) และการจับคู่ทางสถิติ (Statistical matching)

การจับคู่โดยใช้เครื่องมือ (Mechanical Matching) คือ กระบวนการของการจับคู่บุคคล 2 คน ที่มีคะแนนบนตัวแปรที่เราใช้เป็นเกณฑ์ในการจับคู่ นั้นมีค่าเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน เช่น การจับคู่โดยใช้คะแนนความถนัดและคะแนนความวิตกกังวลมาเป็นตัวแปรเกณฑ์ในการจับคู่ โดยจับเอาคนที่มีความพอ ๆ กันมาคู่กัน หลังจากการจับคู่สมบูรณ์แล้วก็ดำเนินการแยกออกเป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม จากนั้นก็ดำเนินการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มว่ามีความเท่าเทียมกันตามตัวแปรเกณฑ์จริงหรือไม่ แต่มีปัญหาอยู่ 2 ประการที่เป็นข้อจำกัดของการจับคู่แบบนี้

ปัญหาแรกก็คือ จะมีความแตกต่างกันมากระหว่างคู่ที่จับถ้าใช้ตัวแปรเกณฑ์มากกว่า 2 ตัว

ปัญหาที่สองก็คือ ย่อมหนีไม่พ้นที่จะมีกลุ่มตัวอย่างบางคนจะต้องถูกออกจากการศึกษา ทั้งนี้เพราะไม่มีคู่มาจับ

การจับคู่ทางสถิติ (Statistical Matching) การจับคู่แบบนี้ไม่มีข้อจำกัดสำหรับตัวแปรเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการจับคู่ วิธีนี้จะอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรเกณฑ์ที่ใช้ในการจับคู่ตัวอย่าง ความแตกต่างระหว่างคะแนนตัวแปรเกณฑ์กับคะแนนตัวแปรตามของสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะถูกนำมาใช้เปรียบเทียบทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เมื่อการสอบก่อนทดลองนั้นถูกใช้เป็นตัวแปรเกณฑ์ในการจับคู่ ความแตกต่างระหว่างคะแนนตัวแปรเกณฑ์และคะแนนตัวแปรตามจะถูกเรียกว่า “regressed gain score” ซึ่งก็คือคะแนนหลังทดลองลบคะแนนก่อนทดลองของแต่ละบุคคลนั่นเอง

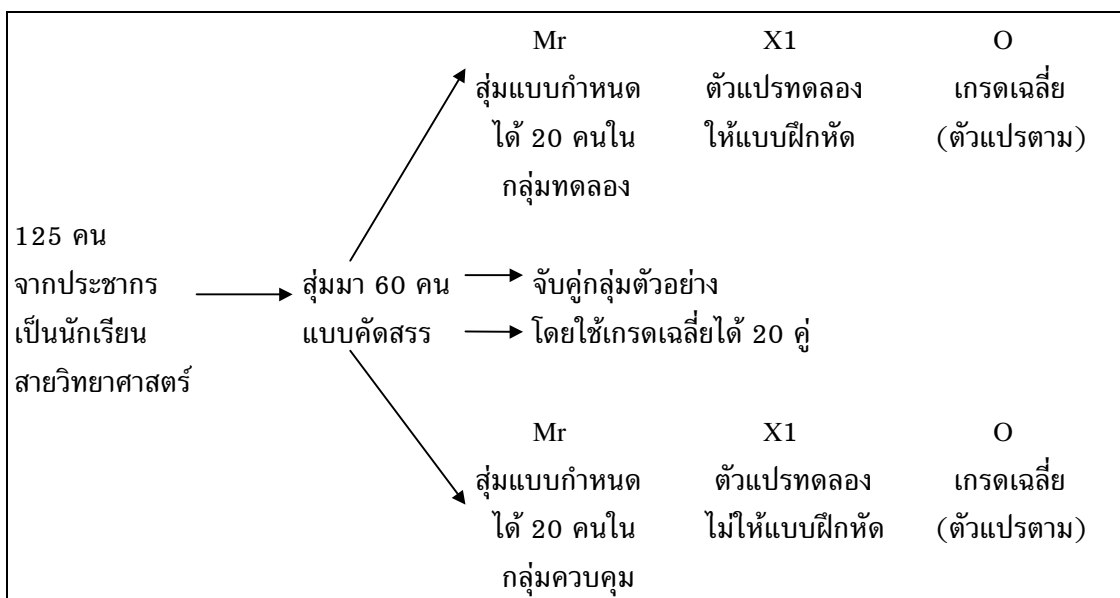
ถ้าการจับคู่โดยเครื่องมือถูกใช้ สมาชิก 1 คนในแต่ละคู่จะถูกสุ่มแบบกำหนดเข้ากลุ่มทดลองและอีก 1 คนที่เหลือจะเข้ากลุ่มควบคุม

ถ้าการจับคู่ทางสถิติถูกใช้ สมาชิกจะถูกวัดทั้งก่อนและหลังทดลอง และทำการปรับค่าทางสถิติหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้ว

แม้ว่าผู้วิจัยบางคนจะสนับสนุนการจับคู่ทางสถิติมากกว่าการจับคู่โดยใช้เครื่องมือ แต่การจับคู่ทางสถิติก็เชื่อว่าจะให้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องเสมอไป ประการสำคัญของการจับคู่ทางสถิติ อยู่ที่ข้อตกลงที่ว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรทำนายแต่ละตัวจะต้องเป็นเชิงเส้นตรง ขณะที่ใช้วิธีการนี้ผู้วิจัยจะต้องไว้วางใจที่จะใช้การสุ่มแบบกำหนด เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในตัวแปรทั้งหมดที่จะถูกสัมพันธ์กับตัวแปรตามในแต่ละกลุ่ม

ตัวอย่างของรูปแบบการจับคู่และการสุ่มแบบกำหนด จะสมมติให้ผู้วิจัยสนใจอิทธิพลของแบบฝึกหัดที่มีผลต่อเกรดเฉลี่ย (GPA) ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผู้วิจัยสุ่มแบบคัดสรรนักเรียนมา 60 คน จากประชากร 125 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และจับคู่โดยใช้เกรดเฉลี่ยเป็นตัวแปรเกณฑ์ สามารถจับคู่ได้ทั้งหมด 20 คู่ จากนั้นก็สุ่มแบบกำหนดให้แต่ละคนในแต่ละคู่เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังรูปภาพ 7 แสดงแผนภาพของกระบวนการทดลอง

รูปภาพ 7 ตัวอย่างของ Randomized Posttest-Only Control Group Design โดยใช้กับจับคู่ตัวอย่าง

รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design)

รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลองจะไม่รวมการใช้วิธีการสุ่ม ดังนั้นผู้วิจัยเป็นผู้ใช้รูปแบบการวิจัยอาจจะไว้วางใจใช้เทคนิคการวิจัยแบบอื่น ๆ สำหรับควบคุมการคุกคามความเที่ยงตรงภายใน เราจะอธิบายเทคนิคบางเทคนิคในรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลองดังนี้

1. The Matching Only Design

รูปแบบการวิจัยนี้จะไม่มีการสุ่ม ผู้วิจัยจะใช้วิธีการจับคู่กลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามตัวแปรคู่ความ แต่ละคู่ถูกจัดเข้ากลุ่มโดยไม่มีการสุ่ม นี่คือข้อจำกัด เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีหลายกลุ่มก็อาจจะเป็นไปได้สำหรับการศึกษาและแต่ละกลุ่มสามารถจะสุ่มให้ได้รับตัวแปรจัดกระทำที่แตกต่างกันได้ รูปแบบนี้สามารถจะเลือกสุ่มได้อีกวิธีหนึ่ง นั่นคือสุ่มตัวแปรจัดกระทำให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะได้รับตัวแปรจัดกระทำที่แตกต่างกันโดยการสุ่ม เขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้

รูปแบบ The Matching Only Posttest–Only Control Group Design

กลุ่มทดลอง	<u>M</u>	X1	O
กลุ่มควบคุม	M	X2	O

รูปแบบ The Matching Only Pretest–Posttest Control Group Design

กลุ่มทดลอง	<u>O</u>	M	X1	O
กลุ่มควบคุม	O	M	X2	O

2. Counterbalanced Designs

เป็นเทคนิควิธีหนึ่งสำหรับความเท่าเทียมกันของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในรูปแบบนี้แต่ละกลุ่มจะได้รับตัวแปรทดลองทุกตัว แต่จะแตกต่างกันในลำดับที่ที่ได้รับตัวแปรทดลอง เขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้

A Three–Treatment Counterbalanced Design

กลุ่ม 1	X1	O	X2	O	X3	O
กลุ่ม 2	X2	O	X3	O	X1	O
กลุ่ม 3	X3	O	X1	O	X2	O

ในที่นี้จัดไว้ 3 กลุ่ม กลุ่ม 1 ได้รับตัวแปรทดลองที่ 1 เป็นอันดับแรกและทดสอบหลังทดลอง ได้รับตัวแปรทดลองที่ 2 และทดสอบหลังทดลอง และได้รับตัวแปรทดลองที่ 3 และทดสอบหลังทดลอง สำหรับกลุ่มที่ 2 ได้รับตัวแปรทดลองที่ 2 เป็นอันดับแรก ได้รับตัวแปรทดลองที่ 3 เป็นอันดับสอง และได้รับตัวแปรทดลองที่ 1 เป็นอันดับสาม และในกลุ่มที่ 3 ได้รับตัวแปรทดลองที่ 3 เป็นอันดับแรก และได้รับตัวแปรทดลองที่ 1 เป็นอันดับสอง และได้รับตัวแปรที่ 2 เป็นอันดับสุดท้าย และจะมีการทดสอบหลังจากได้รับตัวแปรทดลองแต่ละตัว ในการให้ตัวแปรทดลองแต่ละตัวควรให้โดยการสุ่ม

อาจจะมีอิทธิพลของการเปลี่ยนตัวแปรทดลองหลายตัวในการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย สำหรับทุก ๆ กลุ่มในการวัดหลังการทดลองในแต่ละตัวแปรทดลอง ในรูปแบบการวิจัยนี้เป็นการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองหลังจากได้รับตัวแปรทดลองที่ 1 ในทุก ๆ กลุ่ม กับคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองหลังจากได้รับตัวแปรทดลองที่ 2 ของทุก ๆ กลุ่ม ฯลฯ

รูปแบบการวิจัยนี้จะควบคุมได้ดีในเรื่องของคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่คู่ความความเที่ยงตรงภายใน แต่มีจุดอ่อนตรงตัวแปรทดลองมีหลายตัว นั่นคืออาจจะมีอิทธิพลของตัวแปรทดลองที่ส่งผลต่อตัวแปรทดลองตัวอื่น ๆ ดังนั้นหากผู้วิจัยจะใช้รูปแบบนี้จะต้องดำเนินการให้ตัวแปรทดลองอย่างระมัดระวัง พิจารณาการใช้รูปแบบการวิจัยนี้กับการทดลอง 2 ชุดในรูปภาพ 8

รูปภาพ 8 ผล (ค่าเฉลี่ย) จากการศึกษาโดยใช้รูปแบบ Counterbalanced Design

	(A)		(B)	
	สัปดาห์ 1 - 4	สัปดาห์ 5 - 8	สัปดาห์ 1 - 4	สัปดาห์ 5 - 8
กลุ่ม 1	วิธี X = 12	วิธี Y = 8	วิธี X = 10	วิธี Y = 6
กลุ่ม 2	วิธี Y = 8	วิธี X = 12	วิธี Y = 10	วิธี X = 14
ค่าเฉลี่ยรวม	วิธี X = 12, วิธี Y = 8		วิธี X = 12, วิธี Y = 8	

การแปลความหมายใน A อธิบายได้ว่า วิธี X นั้นจะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าวิธี Y ทั้ง 2 กลุ่ม นั่นคือวิธี X มีคะแนนเฉลี่ย 12 ขณะที่ Y มีคะแนนเฉลี่ย 8 ใน B นั้น จะมีความแตกต่างระหว่าง X และ Y ในกลุ่ม 1 จะต้องมีความผิดพลาดในการทดลองบนวิธี Y เมื่อมันถูกทดลองตามหลัง X และในกลุ่ม 2 เมื่อทดลองแล้ววิธี X จะได้คะแนนดีกว่า เมื่อตามหลัง Y ในแต่ละ X หรือ Y เมื่อถูกให้เป็นตัวแปรทดลองครั้งแรก จะไม่มีความแตกต่างกันในทางปฏิบัติ จะเห็นว่ามันไม่มีความชัดเจนในวิธี X

3. Time-Series Designs

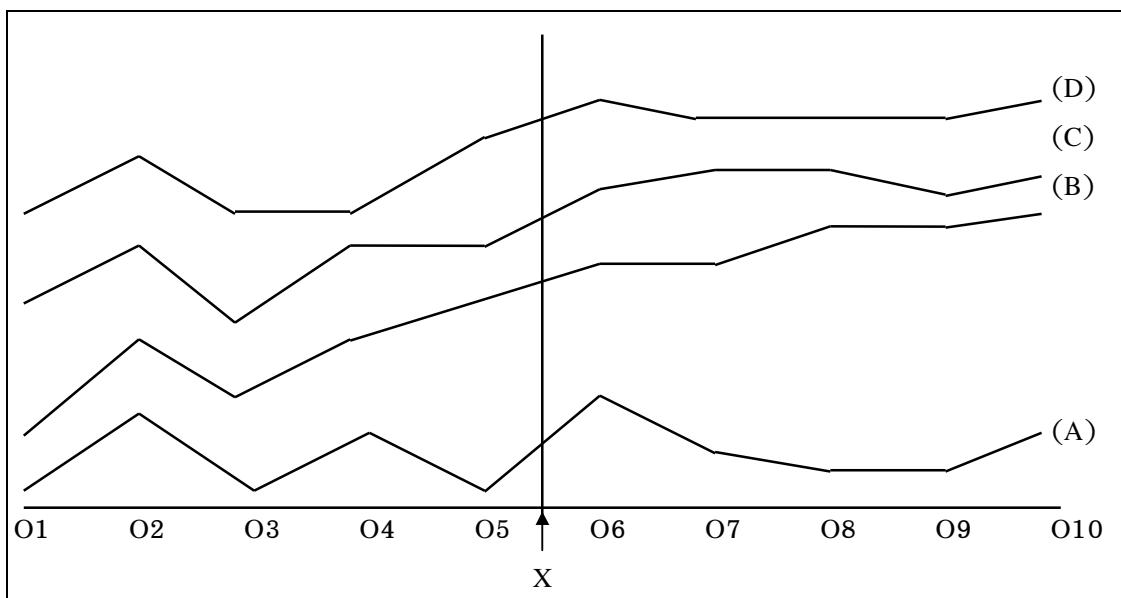
เป็นรูปแบบที่มีการสังเกตหรือวัดทั้งก่อนและหลังให้ตัวแปรทดลอง นั่นก็คือการวัดหรือสังเกตซ้ำในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ กันทั้งก่อนและหลังให้ตัวแปรทดลอง อันที่จริงมันก็คือรูปแบบ The One-Group Pretest-Posttest Design ที่มีความละเอียดยิ่งขึ้น เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งก่อนและหลังทดลองแล้ว โดยปกติคะแนนที่ได้หลังการทดลองจะต้องสูงกว่าก่อนทดลอง จึงทำให้ผู้วิจัยไว้วางใจได้ว่า ตัวแปรทดลองเป็นสาเหตุให้คะแนนสูงขึ้น ถ้าหากว่ามีการสอบวัดก่อนและหลังทดลองเพียงครั้งเดียว

สำหรับตัวอย่างก็อาจจะเป็นไปได้ว่า ครูทำการทดสอบนักเรียนก่อนสอนหลายสัปดาห์ติดต่อกัน จากนั้นก็ดำเนินการสอนโดยใช้ตำราเล่มใหม่ และเมื่อสอนโดยใช้ตำราเล่มใหม่จนจบบทเรียนแล้วก็ดำเนินการสอบวัดหลาย ๆ สัปดาห์ เขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้

O1	O2	O3	O4	O5	X	O6	O7	O8	O9	O10

รูปภาพ 9 แสดงผลลัพธ์ที่อาจเป็นไปได้ของรูปแบบการสอบหลาย ๆ ครั้ง อาจจะเป็นผลลัพธ์มาจากตัวแปรทดลอง (X)

รูปภาพ 9 ผลลัพธ์ที่อาจจะเป็นไปได้ในรูปแบบ Time Series Design

เส้นตั้งตรงเป็นจุดบ่งชี้ว่าเป็นช่วงที่ให้ตัวแปรทดลอง ในรูปภาพ การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงเวลา 5 และ 6 จะให้ข้อมูลที่คล้ายคลึงกันกับการใช้รูปแบบ The One-Group Pretest-Posttest Design

ใน (A) จะเห็นว่าหลังจากการทดลองแล้ว คะแนนที่ได้มิได้เพิ่มขึ้นตลอดเวลา คุณจะสังเกตเห็นว่ามันจะเพิ่มขึ้นเมื่อได้รับตัวแปรทดลอง และจากนั้นก็ลดลงหรือไม่ได้เพิ่มมากไปกว่าหลังได้รับตัวแปรทดลอง

ใน (B) จะเห็นว่าจากการสอบช่วง 5 เมื่อได้รับตัวแปรทดลองแล้วก็จะเพิ่มสูงขึ้นในการสอบวัดช่วงที่ 6 และก็ปรากฏชัดว่าคะแนนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ภายหลังได้รับตัวแปรทดลอง

ใน (D) คะแนนจะสูงสุดในการทดสอบช่วงที่ 6 หลังจากสิ้นสุดการให้ตัวแปรทดลองเพียงชั่วคราวเท่านั้น และคะแนนก็จะกลับไปเหมือนก่อนได้รับตัวแปรทดลอง

ใน (C) จะเห็นได้ชัดว่าตัวแปรตามได้รับอิทธิพลมาจากตัวแปรทดลองอย่างแท้จริง

รูปแบบ The Time-Series Design เป็นรูปแบบที่มีความแข็งแกร่งมาก แม้ว่าจะอ่อนแอในเรื่องประวัติของหน่วยตัวอย่าง (History) (เหตุการณ์ภายนอกอาจจะส่งผลในช่วงเวลาระหว่างการทดสอบที่ 5 และการทดสอบที่ 6) เครื่องมือ (Instrumentation) (การใช้แบบทดสอบที่หลากหลายจะทำให้ในแต่ละช่วงเวลาทำการสอบได้คะแนนแตกต่างกันไป) และการทดสอบ (Testing) (ในการทำข้อสอบหลาย ๆ ครั้งอาจมีอิทธิพลต่อการฝึกฝน)

ในความเป็นจริงในรูปแบบการทดลองนี้เป็นนิยมใช้กันมากในการวิจัยทางการศึกษา แต่มันเป็นไปได้ที่จะใช้เครื่องมือวัดเหมือน ๆ กันในการทดสอบทั้ง 10 ครั้ง อาจแก้ไขโดยใช้แบบทดสอบคู่ขนาน

4. Factorial Design

Factorial Design ได้แผ่ขยายจำนวนของความสัมพันธ์ อาจจะถูกตรวจสอบในการศึกษาเชิงทดลอง ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ The Posttest-Only Control Group หรือ Pretest-Posttest Control Group Design (ซึ่งปราศจากการสุ่ม) นอกจากนี้จะมีการให้ตรวจสอบการเพิ่มขึ้นของตัวแปรอิสระแล้ว ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรอื่น ๆ อีก 1 ตัวหรือมากกว่า ตัวแปรนี้บางที่เรียกว่า ตัวแปรรอง (Moderator variables) ซึ่งตัวแปรรองนี้อาจจะเป็นตัวแปรจัดกระทำหรือตัวแปรคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง แผนผังรูปแบบ Factorial Design เป็นได้ดังนี้

กลุ่มทดลอง	R	O	X1	Y1	O
กลุ่มควบคุม	R	O	X2	Y1	O
กลุ่มทดลอง	R	O	X1	Y2	O
กลุ่มควบคุม	R	O	X2	Y2	O

รูปแบบนี้จะปรับปรุงจากแบบ Pretest-Posttest Control Group Design มีตัวแปรทดลอง 1 ตัว แต่มี 2 ระดับ (X1 และ X2) และตัวแปรรอง 1 ตัวมี 2 ระดับ (Y1 และ Y2) ในตัวอย่าง มี 2 กลุ่มที่ได้ตัวแปรทดลอง X1 และอีก 2 กลุ่มไม่ได้ และ 2 กลุ่มที่ได้รับตัวแปรทดลองก็จะได้รับตัวแปรรอง Y ที่แตกต่างกัน 2 ระดับ (Y1 และ Y2) และอีก 2 กลุ่มที่ไม่ได้ตัวแปรทดลอง ก็จะได้รับตัวแปร Y ที่แตกต่างกัน 2 ระดับ (Y1 และ Y2) ในแต่ละตัวแปรหรือองค์ประกอบจะมี 2 ระดับ รูปแบบนี้เรียกว่า 2 x 2 factorial design สามารถนำเสนอในรูปตารางได้ดังนี้

	X1	X2
Y1		
Y2		

พิจารณาตัวอย่าง ผู้วิจัยคนหนึ่งทำการเปรียบเทียบอิทธิพลของวิธีสอนแบบถามตอบกับแบบบอกจุด ว่าจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์หรือไม่ ตัวแปรอิสระในกรณีนี้คือวิธีการสอน มี 2 ระดับคือการสอนแบบถามตอบ (X1) กับแบบบอกจุด (X2) ผู้วิจัยเห็นว่า ขนาดของชั้นเรียนมีผลต่อกระบวนการทดลอง ดังนั้น Y1 จึงแทนชั้นเรียนขนาดเล็ก และ Y2 แทนชั้นเรียนขนาดใหญ่

รูปภาพ 10 แสดงการใช้รูปแบบ Factorial Design ในการศึกษาอิทธิพลของวิธีการสอนและขนาดชั้นเรียนที่จะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขนาดของชั้นเรียน	วิธีสอน	
	แบบถามตอบ (X1)	แบบบอกจุด (X2)
ขนาดเล็ก (Y1)		
ขนาดใหญ่ (Y2)		

ผลที่ได้จากการศึกษาความสัมพันธ์ที่หลากหลยากับชุดของข้อมูล 1 ชุดนั้น มันมีความสำคัญมาก อย่างไรก็ตาม มันก็มีความสามารถที่จะบิดเบือนข้อเท็จจริงทำให้ผู้วิจัยหันมาศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ ดังรูปภาพ 11 ตัวอย่างนี้ อธิบายผลลัพธ์ที่อาจจะเป็นไปได้ 2 อย่าง คะแนนของแต่ละกลุ่มหลังทดลอง (ข้อสอบ 50 ข้อวัดเนื้อหาประวัติศาสตร์อเมริกา) แสดงในกล่องสี่เหลี่ยมเรียกว่า เซล แสดงการตอบสนองร่วมระหว่างวิธีสอนและขนาดของห้องเรียน

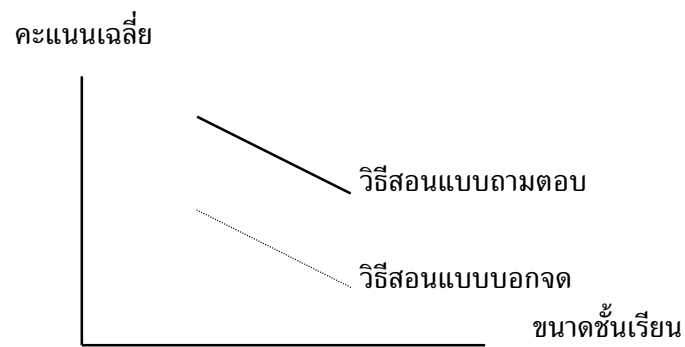
ในรูปภาพ 11(a) วิธีสอนแบบถามตอบมีคะแนนมากกว่าวิธีสอนแบบบอกจุด ทั้งชั้นเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก สำหรับชั้นเรียนขนาดเล็กก็มีคะแนนมากกว่าชั้นเรียนขนาดใหญ่ทั้งวิธีสอนแบบถามตอบและวิธีสอนแบบบอกจุด ดังนั้นจึงไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน

ในรูปภาพ 11(b) นักเรียนในชั้นเรียนขนาดเล็กจะมีคะแนนสูงกว่าชั้นเรียนขนาดใหญ่ ในทั้ง 2 วิธีการสอน แต่ในด้านวิธีการสอน วิธีสอนแบบถามตอบในชั้นเรียนขนาดเล็กมีคะแนนสูงกว่าชั้นเรียนขนาดใหญ่ และวิธีสอนแบบบอกจุดในชั้นเรียนขนาดเล็กมีคะแนนสูงกว่าในชั้นเรียนขนาดใหญ่ แม้ว่าโดยทั่วไปแล้วชั้นเรียนขนาดเล็กย่อมได้คะแนนดีกว่าชั้นเรียนขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตามก็ยังต้องขึ้นอยู่กับวิธีสอน จากผลนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถบอกได้ว่าวิธีสอนวิธีหนึ่งดีกว่าอีกวิธีหนึ่ง มันขึ้นอยู่กับขนาดของชั้นเรียนที่ได้รับการสอน จึงเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของชั้นเรียนและวิธีสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์

รูปภาพ 11 แสดงการปฏิสัมพันธ์และไม่มีปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบ 2 x 2 factorial design

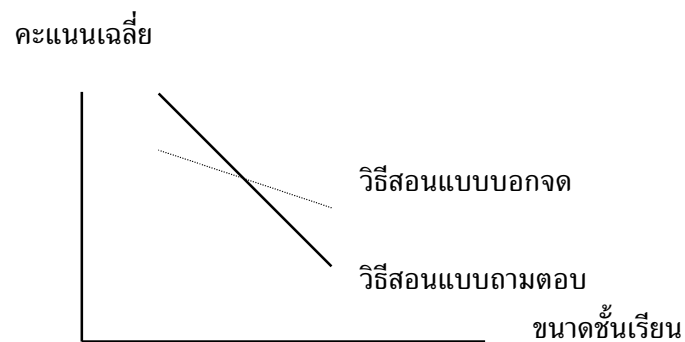
(a) ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดชั้นเรียนกับวิธีสอน

ขนาดชั้นเรียน	วิธีสอน		คะแนนเฉลี่ย
	วิธีถามตอบ (X1)	วิธีบอกจุด (X2)	
ขนาดเล็ก (X1)	46	38	42
ขนาดใหญ่ (X2)	40	32	36
คะแนนเฉลี่ย	43	35	

(b) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดชั้นเรียนกับวิธีสอน

ขนาดชั้นเรียน	วิธีสอน		คะแนนเฉลี่ย
	วิธีถามตอบ (X1)	วิธีบอกจุด (X5)	
ขนาดเล็ก (X1)	48	42	45
ขนาดใหญ่ (X2)	32	38	36
คะแนนเฉลี่ย	40	40	

ตาราง 12 ตัวอย่างของรูปแบบ 4 x 2 factorial design

R	X1	Y1	O
R	X2	Y1	O
R	X3	Y1	O
R	X4	Y1	O
R	X1	Y2	O
R	X2	Y2	O
R	X3	Y2	O
R	X4	Y2	O

ถ้าผู้วิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพของวิธีสอน 2 วิธี โดยปราศจากขนาดชั้นเรียน ผู้วิจัยอาจจะไม่เห็นความแตกต่างระหว่างรูปแบบ Factorial Design กับรูปแบบ The Posttest-Only Control Group Design ตัวแปรอิสระคือชนิดเครื่องมือและตัวแปรรองคือระดับของแรงจูงใจ ก็คือ “4 x 2 factorial design” ดังรูปภาพ 12 นอกจากนี้ อาจจะเพิ่มระดับของตัวแปรหรือเพิ่มตัวแปรได้ เช่น 3 x 3, 4 x 3, 3 x 2 x 3 ๑ รูปแบบ factorial design สามารถศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรได้มากกว่า 2 ตัวแปร

รูปแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวในการวิจัยเชิงทดลอง

ในรูปแบบการวิจัยทั้งหมดที่นำเสนอมาจนบัดนี้ จะพัวพันกับการศึกษากลุ่มตัวอย่าง อย่างไรก็ตามรูปแบบของกลุ่มที่ใช้บางครั้งอาจจะไม่เหมาะสมสำหรับนักวิจัยที่จะใช้และยังมีในเรื่องของการเลือกใช้เครื่องมือที่ไม่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด ในบางครั้งกลุ่มตัวอย่างก็ไม่เพียงพอในการทดลอง ซึ่งบางครั้งผู้วิจัยอาจจะต้องการเด็กอาสาสมัครซึ่งมีลักษณะพิเศษ เช่น เด็กหูหนวก, ตาบอด ๑

รูปแบบการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดียว ดัดแปลงมาจากรูปแบบ Time-Series Design ที่แสดงในรูปภาพ 9 จะมีความแตกต่างในเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวที่เวลาต่าง ๆ กัน ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้กันมากในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของแต่ละบุคคลเมื่อได้รับตัวแปรทดลองในระยะต่าง ๆ พัฒนาคู่บนพื้นฐานของศาสตร์ทางการศึกษาพิเศษ

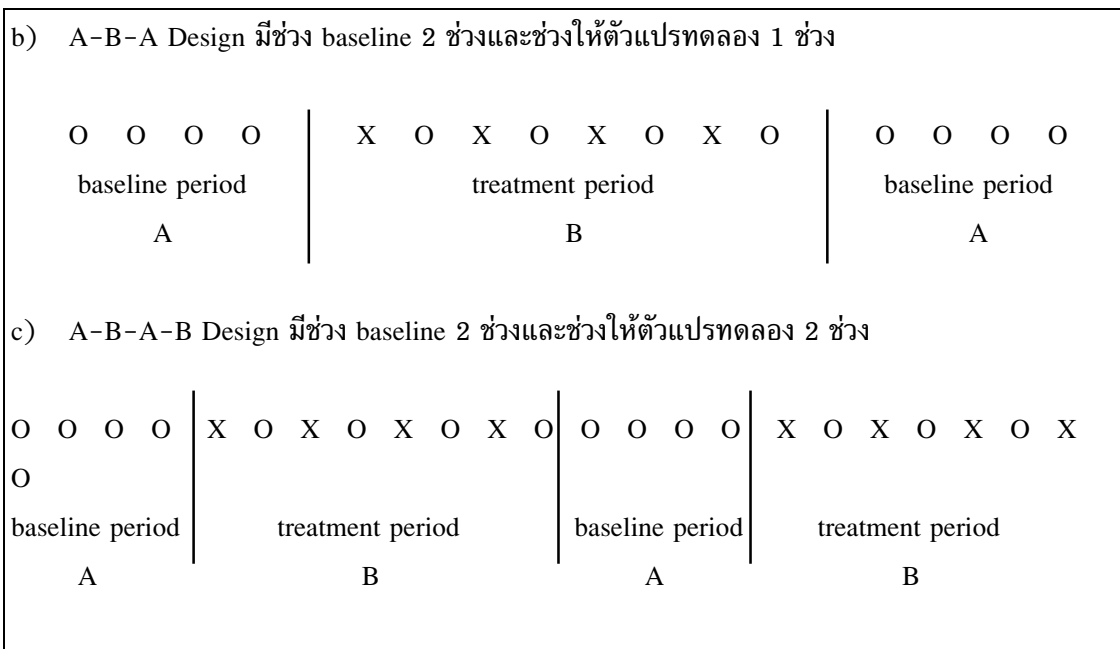
1. A-B-A Design

กระบวนการของรูปแบบนี้จะแบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกคือช่วงก่อนการทดลองจะเรียกทับศัพท์ว่า “baseline period” มีลักษณะคือ ในช่วงนี้กลุ่มตัวอย่างจะถูกสังเกตพฤติกรรมจนกระทั่งกลุ่มตัวอย่างแสดงพฤติกรรมออกมา แล้วบันทึกการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม ในช่วงที่ 2 เป็นช่วงที่ให้ตัวแปรทดลองเรียกว่า “treatment period” ในช่วงนี้กลุ่มตัวอย่างจะได้รับตัวแปรทดลองแล้วสังเกตให้ตัวแปรทดลองเป็นช่วง ๆ โดยที่ผู้วิจัยจะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงขณะได้รับตัวแปรทดลอง

รูปแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว (Single-Subject Designs)

a) A-B Design มีช่วง baseline 1 ช่วงและช่วงให้ตัวแปรทดลอง 1 ช่วง

O O O O baseline period A		X O X O X O X O treatment period B

ในรูปแบบ A-B Design การวัดหรือสังเกตในช่วง baseline จะถูกวัดซ้ำจนกระทั่ง ผู้วิจัยรู้สึก ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสม่ำเสมอในการแสดงพฤติกรรม จากนั้นจึงให้ตัวแปรทดลองเป็นระยะ ๆ และ วัดหรือสังเกตระหว่างการทดลอง ถ้าพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงไประหว่างช่วงที่ทำการ ทดลอง แสดงว่าเป็นผลมาจากตัวแปรทดลอง

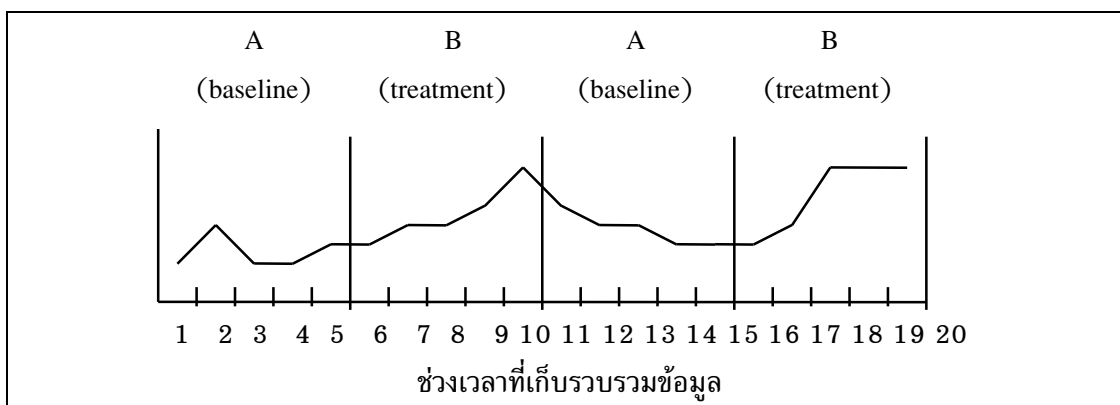
ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลของคำชมเชย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น มัธยมในชมรมดนตรีสากล ผู้วิจัยจึงสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะที่นักเรียนฝึกซ้อมดนตรีเป็นเวลา 5 วัน จากนั้นผู้วิจัยจึงให้คำชมเชยในขณะที่นักเรียนฝึกซ้อมดนตรีกันอยู่เป็นเวลา 5 วัน ในแต่ละวันผู้วิจัย สังเกตการเปลี่ยนแปลงหลังจากให้คำชมเชยแล้ว ปัญหาของรูปแบบนี้มีลักษณะคล้ายกับรูปแบบ One-Short Case Study Design ผู้วิจัยไม่รู้ว่าพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นเพราะตัวแปรทดลองหรือ เปล่า มันเป็นไปได้ว่าอาจจะมีตัวแปรอื่น ๆ ที่เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงหรือเหตุการณ์ทาง ธรรมชาติอื่น ๆ ที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป

ในรูปแบบ A-B-A Design นั้นเพียงแต่เพิ่มช่วง baseline เข้าไปจะทำให้รูปแบบที่ดีขึ้นกว่า เดิม ถ้าพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไประหว่างช่วงที่ให้ตัวแปรทดลองแตกต่างจากพฤติกรรมในช่วง baseline เราก็อาจจะไว้วางใจได้ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลมาจากตัวแปรทดลอง ในตัวอย่างข้างต้นนี้ เมื่อให้คำ ชมเชยและสังเกตพฤติกรรมหลังให้คำชมเชยเป็นเวลา 5 วันแล้ว ก็สังเกตพฤติกรรมโดยไม่ให้คำชมเชย ต่อไปอีกเป็นเวลา 5 วัน

ในรูปแบบ A-B-A-B Design เราจะมี baseline 2 ช่วงและช่วงให้ตัวแปรทดลอง 2 ช่วง เพื่อเป็นการสรุปเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแปรทดลองและมีการให้ตัวแปรทดลองและสังเกตการเปลี่ยน แปลงถึง 2 รอบ ถ้าพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงไปในขณะได้รับตัวแปรทดลองทั้ง 2 ครั้ง และเป็นพฤติกรรมที่ดีขึ้น (หรือเลวลง) มากกว่าช่วง baseline ก็แสดงว่าตัวแปรทดลองเป็นสาเหตุอัน แท้จริงของการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มตัวอย่าง

ในรูปภาพ 13 แสดงผลของการศึกษาในรูปแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว สังกัดให้ตีในช่วง baseline ตามด้วยช่วงที่ให้ตัวแปรทดลองที่ให้ผลดีขึ้นตามด้วย baseline ในช่วงที่ 2 ที่ให้ผลตกต่ำลงและสุดท้ายจะสูงขึ้นในช่วงที่ได้รับตัวแปรทดลองอีกครั้งในช่วงที่ 2 ในรูปแบบนี้มีความแข็งแกร่งมากในการควบคุมองค์ประกอบต่าง ๆ ที่คุกคามต่อความเที่ยงตรงภายในทั้งหมด

รูปภาพ 13 แสดงผลลัพธ์ของการใช้รูปแบบ A-B-A-B design

คุณควรจะรู้ว่ารูปแบบ A-B-A Design ได้รับข้อจำกัด 2 ประการคือ ความลำเอียงในการเก็บข้อมูล (โดยปกติแล้วผู้ที่ให้ตัวแปรทดลองจะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล) และความเป็นไปได้ของอิทธิพลจากเครื่องมือวัด (ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละช่วงเวลาอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของผลการวัด)

2. Multiple Baseline Designs

เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของรูปแบบ A-B-A Design คือรูปแบบ Multiple Baseline Designs รูปแบบนี้ใช้เมื่อไม่สามารถจะกลับไปสู่ช่วง baseline ได้ หลังจากทดลองไปแล้ว เมื่อนำรูปแบบนี้มาใช้แล้วผู้วิจัยจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนมาก โดยบันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลายครั้งกับกลุ่มตัวอย่างเดี่ยวในช่วง baseline แต่ละช่วง จากนั้นผู้วิจัยก็ให้ตัวแปรทดลองในช่วงเวลาต่าง ๆ ในแต่ละช่วงเวลาที่ให้ตัวแปรทดลองนั้นก็ต้อบันทึกการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม ถ้าพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปหลังจากให้ตัวแปรทดลอง ก็สามารถพูดได้ว่าตัวแปรทดลองเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ในรูปแบบนี้การให้ตัวแปรทดลองอาจจะให้ได้ใน 3 รูปแบบดังภาพ

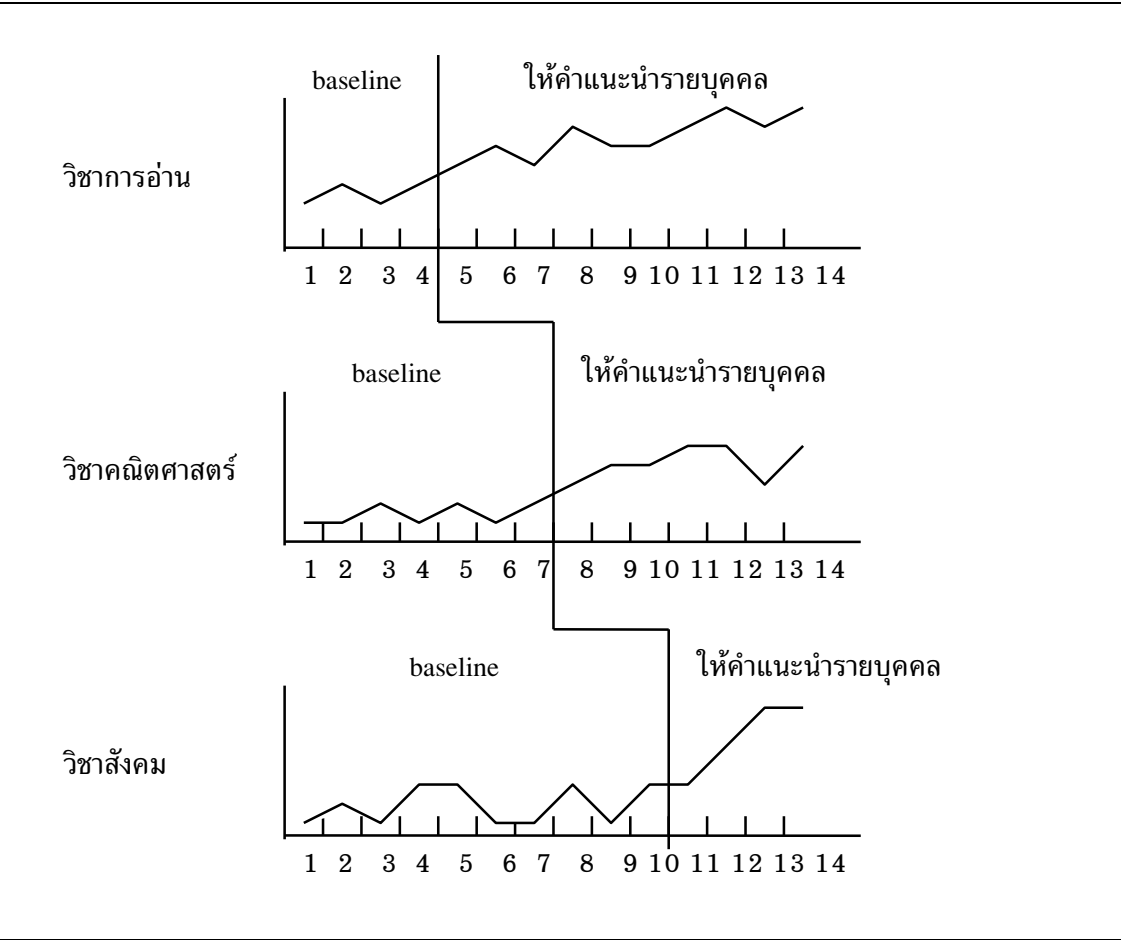
A Multiple-Baseline Design

พฤติกรรมที่ 1	0	0	0	0	X	0	X	0	X	0	X	0	X	0	X	0	X	0	X	0
พฤติกรรมที่ 2	0	0	0	0	0	0	0	0	X	0	X	0	X	0	X	0	X	0	X	0
พฤติกรรมที่ 3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	0	X	0	X	0	X

ตัวอย่างเช่น ครูวางแผนในการใช้วิธีการให้คำแนะนำรายบุคคล (ตัวแปรทดลอง) ในการสอนวิชาการอ่าน วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาสังคม โดยวิธีการให้คำแนะนำรายบุคคล จะนำไปใช้ครั้งแรกกับวิชาการอ่าน ตามด้วยวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาสังคม ตัวแปรตามคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาทั้ง 3 อิทธิพลของตัวแปรทดลองเมื่อประยุกต์ใช้รูปแบบ Multiple-baseline design ทั้ง 3 แบบ แสดงดังรูปภาพ 14 สังเกตในแต่ละรูปแบบที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป

รูปแบบนี้มีปัญหาในเรื่องของความลำเอียงของผู้เก็บรวบรวมข้อมูล, การประยุกต์ใช้เครื่องมือ และเครื่องมือวัด

รูปภาพ 15 แสดงรูปแบบ Multiple-Baseline Designs

การวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของกลุ่มตัวอย่างเดียว โดยปกติจะวิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม (คล้ายรูปภาพ 14) มี 2 คำถามที่ถูกละเลยมากคือ

1. กลุ่มตัวอย่างถูกสังเกตหรือวัดเป็นจำนวนครั้งที่พอเพียงหรือไม่
2. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมระหว่างช่วง baseline และช่วงให้ตัวแปรทดลอง เป็นอย่างไร คำถามเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตอบโดยอาศัยวิจารณญาณของผู้วิจัยเอง

สรุป

- การวิจัยเชิงทดลองเป็นการวิจัยชนิดเดียวที่พยายามศึกษาผลกระทบของตัวแปรและเป็นประเภทเดียวที่มีการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลในการศึกษาทดลอง รูปแบบของการทดลองจะต้องมีความแข็งแกร่งพอสำหรับการวิจัยทางการศึกษาในการใช้ศึกษาสาเหตุและผล
- การวิจัยเชิงทดลองแตกต่างจากการวิจัยชนิดอื่นอยู่ 2 ประการ คือ การเปรียบเทียบผลจากตัวแปรจัดการกระทำซึ่งจะต้องมีอย่างน้อย 2 ตัวแปรและการจัดการกระทำโดยตรงกับตัวแปรอิสระ 1 ตัวหรือมากกว่า โดยตัวผู้วิจัยเอง
- การสุ่มแบบกำหนดจะมีความสำคัญมากและเป็นวิธีที่ดีที่สุดของการวิจัยเชิงทดลอง หมายความว่า ทุกหน่วยของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองจะมีความเท่าเทียมกันและแต่ละหน่วยจะถูกสุ่มเข้ารับการทดลองหรือการควบคุมเพื่อการเปรียบเทียบตัวแปรตามต่อไป
- การควบคุมคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างให้มีความเท่าเทียมกันอาจใช้การสุ่ม, การควบคุมตัวแปรให้คงที่, การเพิ่มตัวแปรในรูปแบบการวิจัย, การใช้กลุ่มควบคุม และการควบคุมทางสถิติโดยใช้ ANCOVA
- จุดมุ่งหมายของการใช้รูปแบบการวิจัยคือ เพื่อให้ได้คำตอบของปัญหาการวิจัยและเพื่อควบคุมความแปรปรวน
- รูปแบบการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ รูปแบบการทดลองที่อ่อนแอที่สุด, รูปแบบการทดลองแท้จริง และรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง

หนังสืออ้างอิง

- Fraenkel Jack R. and Wallen Norman E. How to Design and Evaluate Research in Education. U.S.A. : McGrae-Hill Publishing Company. 1990.
- Kerlinger Fred N. *Foundations of Behavioral Research : Educational and Psychological Inquiry*. U.S.A. : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1964.
- Wiersma, William. *Research Methods in Education*. Fifth Edition. U.S.A. : Allyn and Bacon, 1991.